

Global Entrepreneurship Monitor **Resum executiu Catalunya 2017-2018**

Amb la col·laboració de:

Autors i equip de recerca:

Carlos Guallarte (director GEM Catalunya)
Joan Lluís Capelleras
Marc Fíguls
Enric Genescà
Teresa Obis

Dipòsit Legal: B 13493-2018

Les dades utilitzades per a la confecció d'aquest informe són recollides pel Consorci Internacional GEM. La seva anàlisi i interpretació és responsabilitat exclusiva dels autors.

RESUM EXECUTIU 2017-2018

GEM CATALUNYA

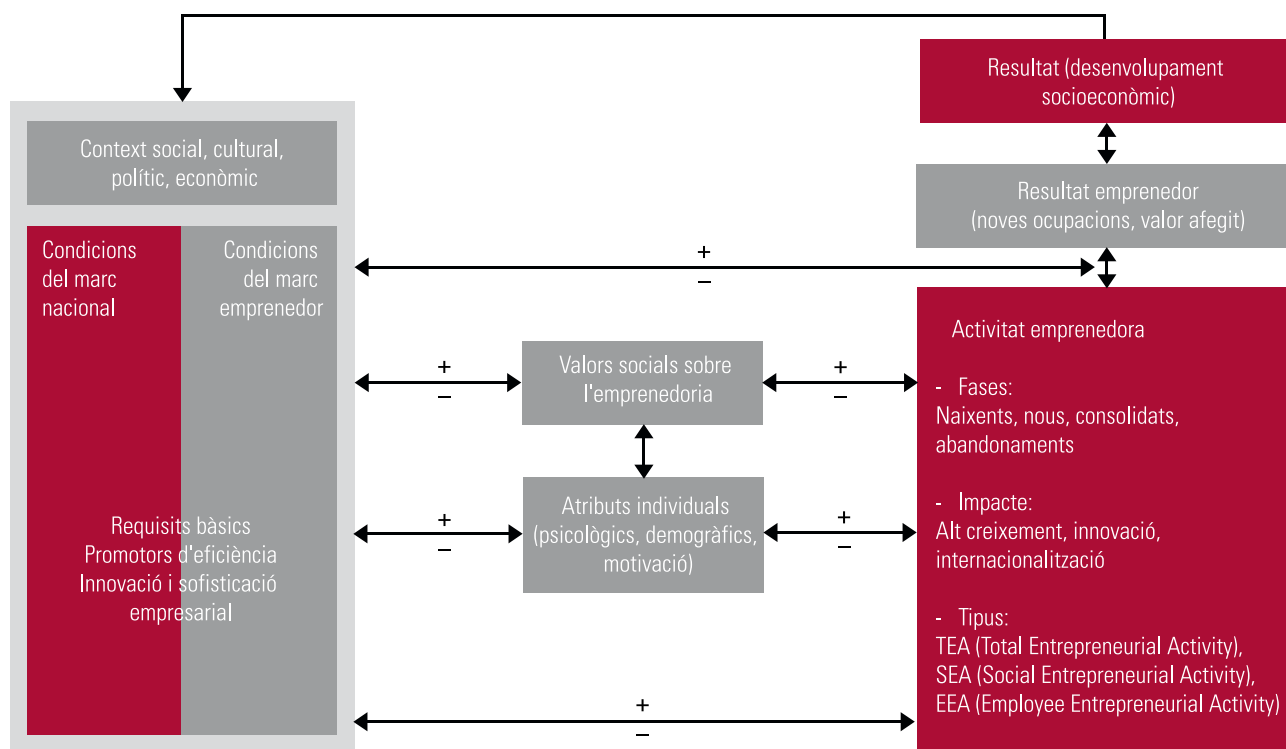
SUMARI

1. El projecte GEM Catalunya 2017-2018	4
2. Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana	5
3. Activitat i dinàmica emprenedora	9
4. Perfil de l'emprenedor i característiques de l'activitat emprenedora en Catalunya	16
5. Perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor	27
6. L'entorn emprenedor	30

1. El projecte GEM Catalunya 2017-2018

L'informe GEM Catalunya 2017-2018 analitza l'activitat emprenedora a Catalunya durant el 2017 i la seva evolució en els darrers anys. Així mateix, examina els valors i percepcions de la població que afecten a la decisió de crear una empresa. També presenta el perfil de les persones involucrades en el procés emprenedor i el de les empreses recentment creades. Finalment, identifica les variables de l'entorn que influeixen en l'emprenedoria a Catalunya. L'informe es basa, d'una banda, en una enquesta a una àmplia mostra de la població adulta catalana, i, de l'altra, en una enquesta a experts del sistema emprenedor a Catalunya, així com en dades recopilades de fonts secundàries. A continuació es presenten els principals resultats de l'estudi tant per a Catalunya com per a la província de Barcelona. Aquests resultats es comparen amb els d'Espanya i països d'Europa amb economies basades en la innovació segons la classificació del World Economic Forum¹. Així mateix, també es comparen amb els de tots els països enquadrats en aquesta categoria, siguin o no d'Europa, i amb les comunitats autònomes.

Figura 1. Model conceptual GEM

Font: GEM 2017 / 2018 Global Report (GERA, 2018).

¹ El *World Economic Forum* classifica als països en tres grans categories que reflecteixen les seves diferents etapes de desenvolupament econòmic: economies basades en factors de producció, economies basades en l'eficiència i economies basades en la innovació; situant a Espanya i Catalunya en aquesta última categoria al costat de la majoria de països europeus, països nord-americans i alguns països de l'est asiàtic. Els països amb economies basades en la innovació que participen en el projecte GEM 2017-2018 són: Alemanya, Austràlia, Canadà, Corea, Xipre, Emirats Àrabs, Eslovènia, Espanya, Estats Units, Estònia, França, Grècia, Irlanda, Israel, Itàlia, Japó, Luxemburg, Països Baixos, Puerto Rico, Qatar, Regne Unit, Suècia, Suïssa, Taiwan.

2. Valors, percepcions i aptituds emprenedores de la població catalana

La valoració social de l'emprenedoria i la percepció de l'individu sobre les oportunitats a l'entorn i sobre les pròpies aptituds són factors determinants de la intenció d'emprendre i de l'eventual creació d'una empresa.

Els resultats del projecte GEM a Catalunya l'any 2017 mostren que el percentatge de la població adulta catalana que opina que emprendre atorga estatus social i econòmic disminueix dos punts percentuals respecte de l'any anterior i se situa en el 47% del total. A Espanya aquest percentatge és un punt superior (48%). De la mateixa manera que en els últims anys, es manté un diferencial considerable amb els països basats en la innovació, en què el percentatge arriba a un 70%.

Amb tot, la percepció que la societat catalana té del fet que iniciar un negoci o ser emprenedor és una bona opció professional és similar a la dels països més avançats. Així, l'any 2017 el percentatge se situa en el 57%, el mateix que en aquests països, mentre que a Espanya és del 54%. A més, l'opinió de la població sobre la difusió de notícies positives sobre l'emprenedoria en els mitjans de comunicació assoleix a Catalunya el 60%, un percentatge similar a la mitjana dels països basats en la innovació (62%) i superior a la mitjana espanyola (51%).

Per altra banda, el 2017 s'observa un resultat positiu pel que fa a la percepció d'oportunitats per emprendre: el percentatge de persones que a Catalunya percep bones oportunitats és del 37%, la qual cosa suposa un creixement de set punts percentuals respecte de l'any anterior (gràfic 2). Aquest indicador també ha anat millorant a Espanya durant els darrers anys i actualment se situa en el 32%. El diferencial de Catalunya amb els països més avançats es redueix, i el 2017 és de set punts percentuals per sota de la UE i de sis punts per sota del conjunt de països basats en la innovació. En tot cas, l'evolució sobre la percepció d'oportunitats que s'ha produït els últims cinc anys és positiva i posa de manifest que una proporció creixent de la població catalana detecta bones oportunitats de negoci susceptibles de ser explotades mitjançant la creació de noves empreses.

Pel que fa als coneixements i habilitats necessàries per emprendre, els resultats del darrer any indiquen que un 47% de la població adulta catalana declara que els posseeix. A Espanya aquest percentatge és del 45%. Ambdós percentatges són una mica superiors a la mitjana dels països basats en la innovació (43%). Aquesta percepció relativament elevada de possessió de coneixements i habilitats facilita que hi hagi més empresaris potencials i que facin el pas per crear una empresa pròpia, si bé pot afectar la viabilitat a llarg termini de la nova empresa si és fruit d'un excés d'optimisme.

El projecte GEM també considera que la por davant del fracàs pot afectar la decisió de crear una empresa. L'any 2017 un 40% dels entrevistats a Catalunya manifesta que aquest factor és un obstacle per emprendre, tres punts per sota d'Espanya, la UE i la resta de països basats en la innovació (43%). Aquest indicador ha anat disminuint progressivament durant els darrers anys a Catalunya.

El coneixement d'altres persones que hagin creat la seva pròpia empresa és igualment un factor rellevant a l'hora de plantejar-se la creació d'una empresa. Aquesta variable el 2017 arriba a valors molt similars a Catalunya (34%), Espanya (33%), la UE (33%) i països basats en la innovació (35%). Els darrers anys s'observa una convergència dels valors d'aquest indicador en els diversos contextos geogràfics.

La interacció dels factors descrits fins aquí (principalment la valoració social de l'activitat emprenedora i la percepció d'oportunitats i aptituds personals) determina en bona mesura la intenció d'emprendre. Aquesta variable de l'emprenedoria potencial considera el percentatge de la població que en un determinat període

manifesta la intenció de crear una empresa pròpia en els pròxims anys. Els resultats del projecte GEM de 2017 indiquen que aquest percentatge a Catalunya es troba en el 6,7%, mig punt percentual més que l'any anterior (gràfic 3). A Espanya la intenció d'emprendre es troba el 2007 en un nivell molt semblant (6,8%). En canvi, la proporció d'emprenedors potencials a la UE i als països basats en la innovació es troba clarament per sobre (12,9% i 18,1%, respectivament).

En termes generals, es pot afirmar que a Catalunya emprendre es considera una bona opció professional i, a més, als mitjans de comunicació hi apareixen històries d'èxit empresarial. Ara bé, Catalunya queda per sota de la UE i del conjunt de països avançats en la percepció que emprendre genera un bon estatus social i econòmic (gràfic 4). Aquest és un dels aspectes on cal centrar l'atenció per aconseguir uns nivells de percepció homologables als del nostre entorn. El segon aspecte que cal destacar és la recuperació sostinguda en els últims anys de la percepció de bones oportunitats per crear una empresa, si bé el seu nivell encara roman gairebé sis punts per sota dels països basats en la innovació. Aquestes dues qüestions explicarien el diferencial existent en la intenció d'emprendre.

Els resultats relatius a les percepcions, valors i aptituds de la població adulta a Barcelona són similars als que s'observen a la resta de Catalunya (gràfic 5). La diferència més rellevant és la que s'observa en la percepció de bones oportunitats, que es troba cinc punts per sobre a Barcelona. En canvi, la resta de Catalunya es troba set punts percentuals per sobre de la demarcació de Barcelona en l'opinió sobre si emprendre genera bon estatus social i econòmic.

La valoració social de l'emprenedoria a Catalunya és millorable. Així, l'opinió en 2017 sobre el fet que emprendre atorgui estatus social i econòmic disminueix gairebé dos punts percentuals (47%) i continua sent molt inferior a la que hi ha als països basats en la innovació (70%). Ara bé, les proporcions de catalans que consideren que iniciar un nou negoci és una bona opció professional (57%) i que hi ha difusió de notícies positives sobre el emprenedoria en mitjans de comunicació (60%) són molt similars a les dels països més avançats.

La percepció de bones oportunitats en l'entorn continua augmentant. El percentatge de persones que a Catalunya detecta bones oportunitats de negoci és del 37%, el que suposa un important creixement de set punts percentuals respecte de l'any anterior. A Barcelona la percepció d'oportunitats és encara superior (el 39%). Aquest indicador també s'ha anat millorant a Espanya en els últims anys i actualment se situa en el 32%. El diferencial de Catalunya amb els països més avançats es redueix i és de sis punts percentuals.

L'emprenedoria potencial augmenta el 2017 a Catalunya, tot i que encara està lluny dels nivells a què arriben als països innovadors. Així, el percentatge de la població que manifesta la seva intenció de crear una empresa pròpia en els pròxims tres anys és del 6,7%, mig punt percentual més que l'any anterior. A Espanya la intenció d'emprendre està a un nivell molt semblant (6,8%). En canvi, la proporció d'emprenedors potencials a la UE i als països basats en la innovació està clarament per sobre (12,9% i 18,1%, respectivament).

Gráfico 1. Evolució de l'opinió que emprendre aporta estatus social i econòmic a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, durant el període 2004-2017

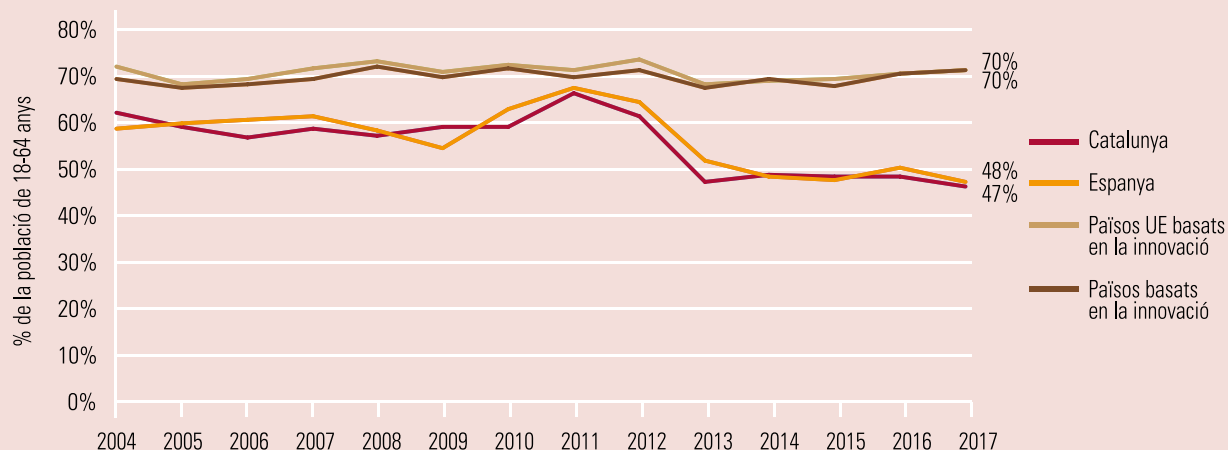

Gráfico 2. Evolució de la percepció d'oportunitats per emprendre en els pròxims 6 mesos a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, durant el període 2004-2017

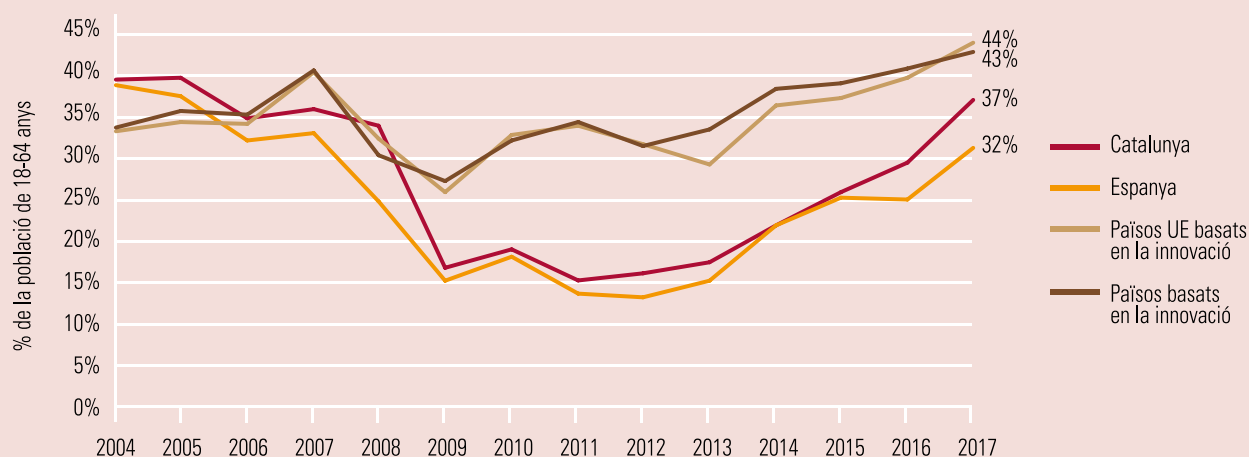

Gráfico 3. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que espera emprendre en els pròxims 3 anys a Barcelona, a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, durant el període 2004-2017

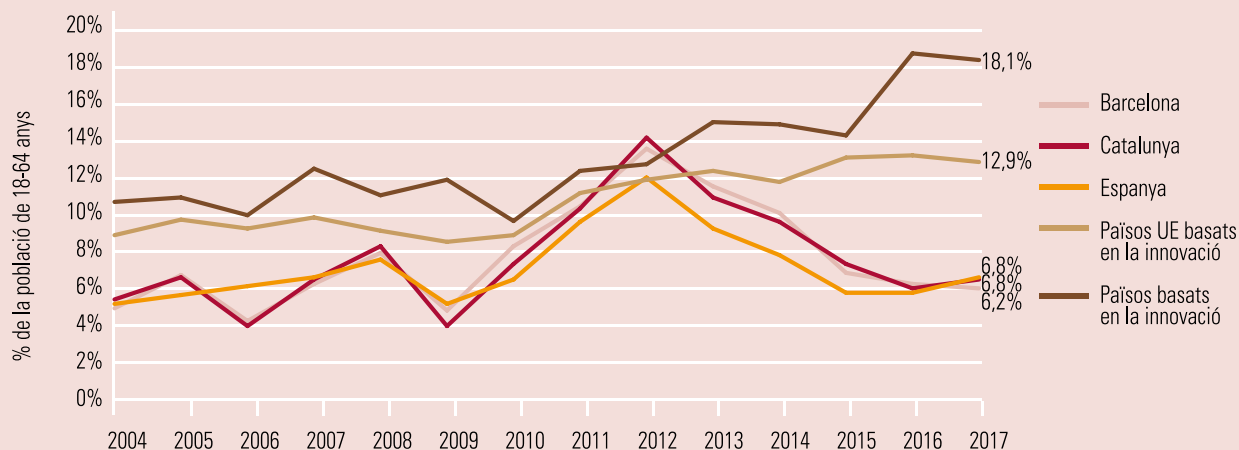

Gráfico 4. Percepcions, valors i aptituds dels catalans respecte d'Espanya, dels països de la UE basats en la innovació i de tots els països basats en la innovació, 2017

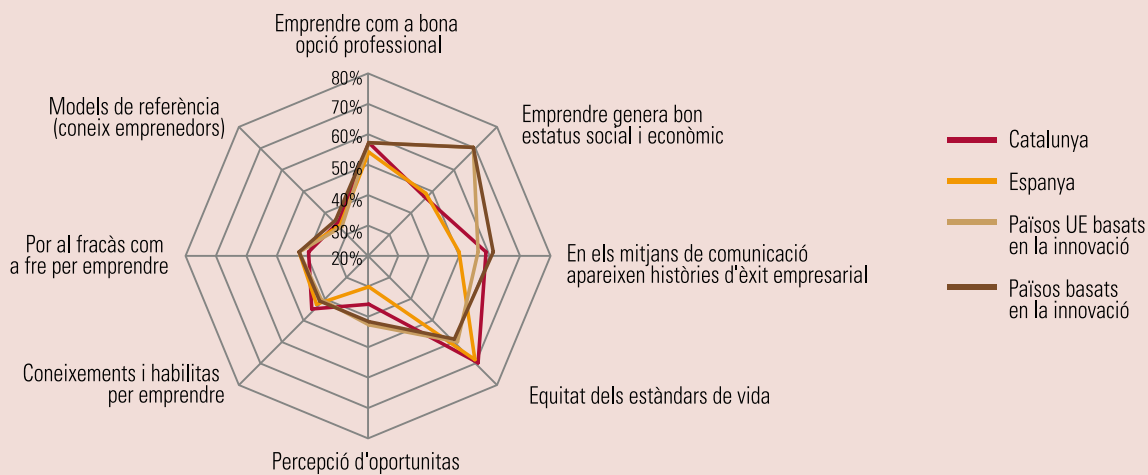
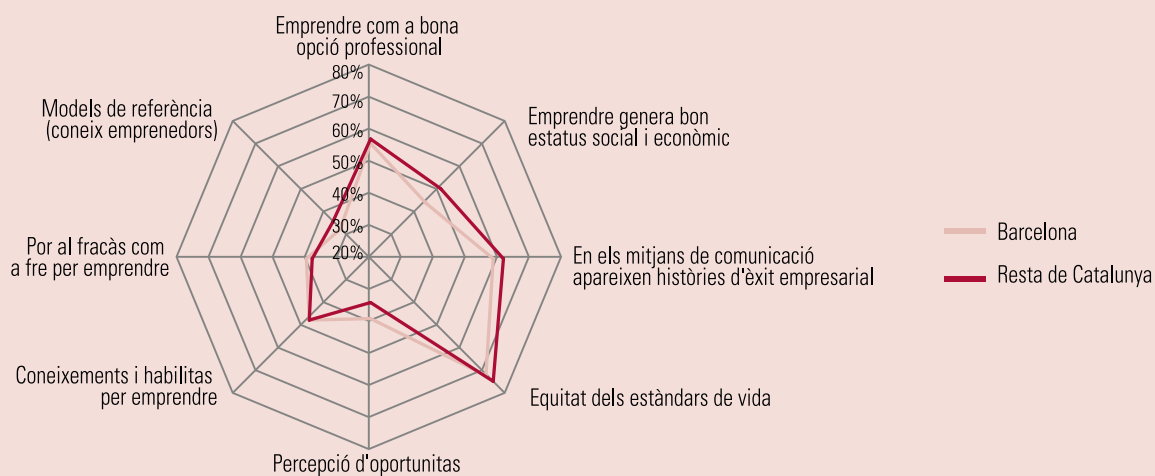

Gráfico 5. Percepcions, valors i aptituds dels barcelonins respecte de les persones de la resta de Catalunya, 2017

3. Activitat i dinàmica emprenedora

La materialització de la intenció d'emprendre es mesura, en el projecte GEM, amb la taxa d'activitat emprenedora (TEA: Total Entrepreneurial Activity), que és el percentatge de persones de la població adulta (de 18 a 64 anys) que està engegant una empresa durant l'últim any però que no ha pagat salaris durant més de tres mesos (emprenedors naixents) o que posseeix un negoci que ha pagat salaris durant més de 3 mesos i no més de 42 mesos (emprenedors nous).

L'índex TEA revela que el 2017 el 8,03% de la població adulta catalana de 18 a 64 anys estava involucrada en activitats emprenedores en fase inicial. Per demarcacions, la TEA de Barcelona és de 8,45%, la de Tarragona de 7,61%, la de Lleida de 6,94% i la de Tarragona de 6,01% (gràfic 6).

La TEA de Catalunya ha incrementat 1,04 punts respecte a la de 2016, un augment remarcable en un context europeu de lleuger descens (-0,23 pp). El resultat és que la TEA catalana és 1,76 punts superior a l'espanyola (6,19%) i gairebé dues dècimes superior a l'europea (7,86%), tot i que encara és inferior a la dels països basats en la innovació (9,20%). Aquest increment és resultat tant de l'augment dels emprenedors naixents (+0,92) com dels nous (+0,13). Precisament el canvi més gran s'ha produït en els naixents, que el 2017 s'han recuperat fins al 3,3%. Els emprenedors nous catalans han assolit els valors més alts de la sèrie històrica (4,8%), que, a més, són superiors als d'Espanya (3,5%), Europa (3,1%), països basats en la innovació (3,8%) i Estats Units (4,6%). A Barcelona fins i tot han estat superiors: 5,0% (gràfic 7).

Els emprenedors consolidats (iniciatives empresarials de més de 3,5 anys) representen el 9,1% de la població adulta de Catalunya (gràfic 11), i han disminuït 1,5 pp respecte de l'any anterior (10,6%). No obstant això, continuen tenint un valor superior a Espanya (7,0%), Europa (6,7%) i països basats en la innovació (6,8%).

El percentatge de persones que han abandonat una activitat empresarial en els últims 12 mesos (1,9%) ha estat similar al del 2016 (1,8%), igual que el d'Espanya (1,9%) i inferior al d'Europa (2,9%) i al dels països basats en la innovació (3,6%) (gràfic 12). Si es desglossa el tipus d'abandonament, la venda o traspàs ha estat un 0,65% i el tancament un 1,24%.

A més dels indicadors anteriors basats en iniciatives emprenedores independents, el GEM també calcula la intraprenedoria (EEA: Entrepreneurial Employee Activity), és a dir, l'activitat emprenedora que duen a terme alguns treballadors dins d'organitzacions existents quan han participat activament en els últims tres anys liderant el desenvolupament de nous productes/serveis, i/o creant noves empreses sota el paraigua del seu ocupador (spin-offs, spin-outs, startups). L'EEA a Catalunya ha estat de 2,2%, amb una disminució d'un punt respecte del 2016. Continua essent superior a la d'Espanya (1,4%), però inferior a la d'Europa (5,4%) (gràfics 14 i 15).

Precisament si es comparen les dades de Catalunya amb les d'Europa, es detecta un dinamisme més elevat en aquesta última. Tot i que la TEA és similar (0,1 pp més elevada la catalana, 8,0% vs. 7,9%), la mitjana d'Europa gairebé duplica la de Catalunya en emprenedors potencials (12,9% vs. 6,7%) i naixents (4,8% vs. 3,3%), és dos terços en emprenedors nous (3,1% vs. 4,8%) i consolidats (6,7% vs. 9,1%) i gairebé la duplica en abandonaments (2,9% vs. 1,9%) i més que duplica en intraprenedors (5,4% vs. 2,2%). Aquests valors reflecteixen comportaments i estructures empresarials molt diferents.

La TEA de Catalunya és 8,03%, 1,76 punts superior a l'espanyola (6,19%) i gairebé dues dècimes superior a l'europea (7,86%), tot i que encara menor que la dels països basats en la innovació (9,20%).

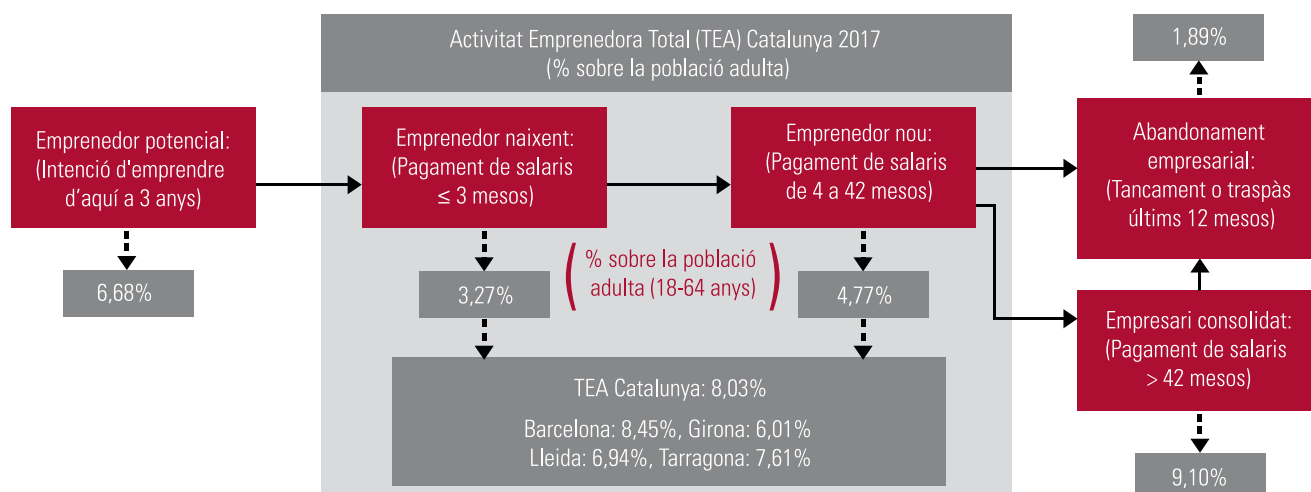
La TEA de Catalunya s'ha incrementat 1,04 punts respecte a la de 2016, augment remarcable en un context europeu de lleuger descens (-0,23 pp).

Els emprenedors consolidats (iniciatives empresarials de més de 3,5 anys) representen el 9,1% de la població adulta de Catalunya, valor superior a Espanya (7,0%), Europa (6,7%) i països basats en la innovació (6,8%).

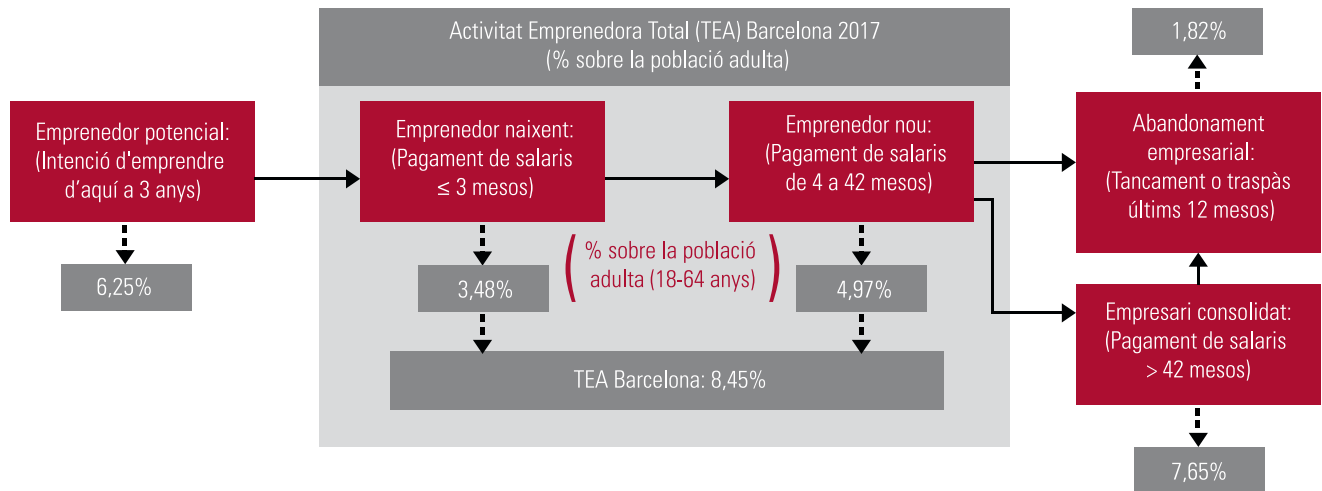
El percentatge de persones que van abandonar una activitat empresarial en els últims 12 mesos (1,9%) ha estat similar a 2016 (1,8%), igual al d'Espanya (1,9%) i inferior al d'Europa (2,9%) i al de països basats en la innovació (3,6%).

La EEA o taxa de intraemprenedors a Catalunya ha estat de 2,2%, amb una disminució d'un punt respecte a 2016. Segueix sent superior a la d'Espanya (1,4%), però inferior a la d'Europa (5,4 %).

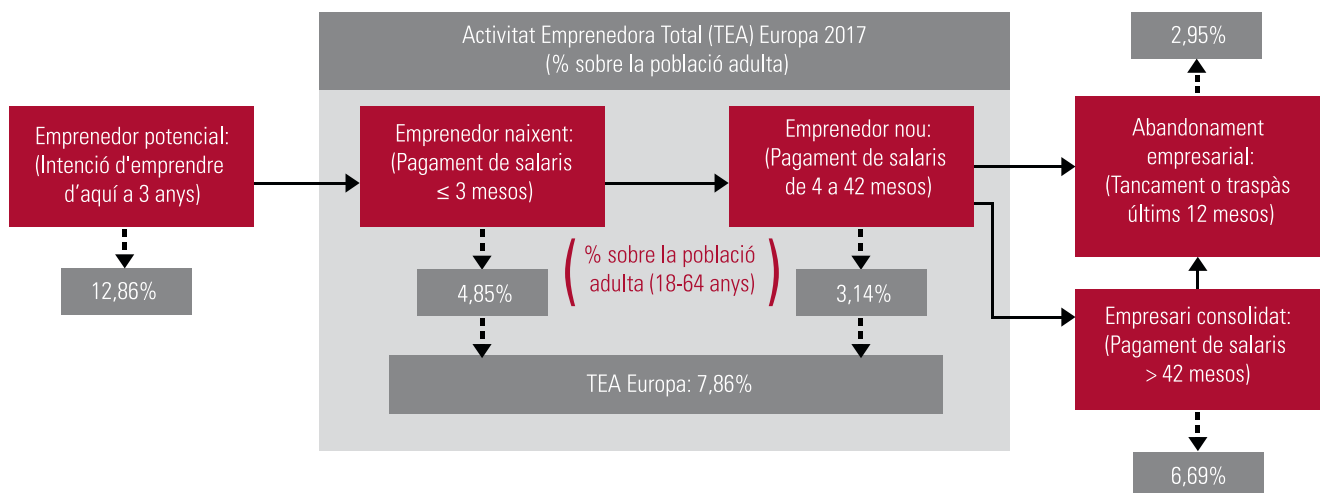
Gràfic 6. El procés emprenedor a Catalunya, 2017

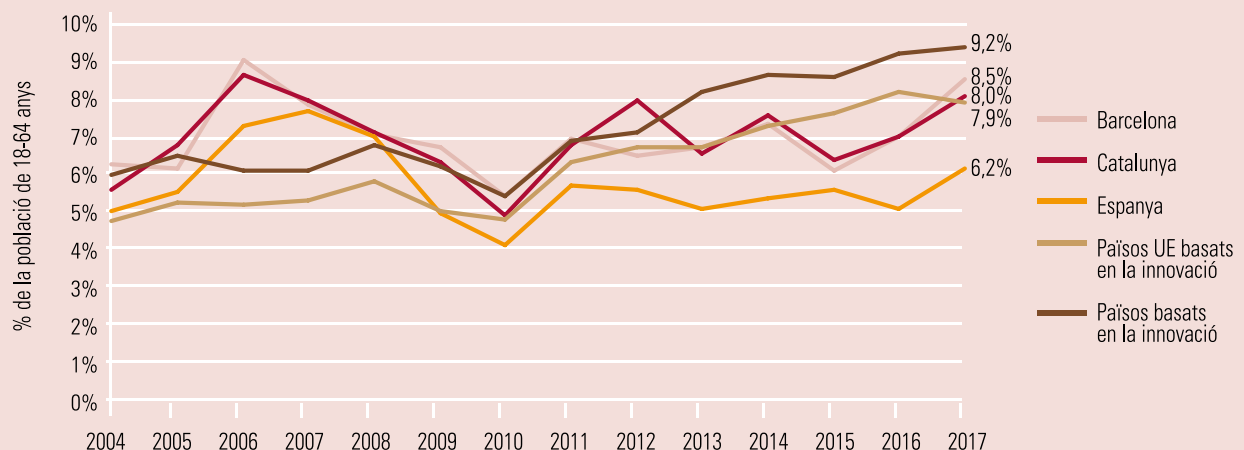
Gràfic 7. El procés emprenedor a Barcelona, 2017

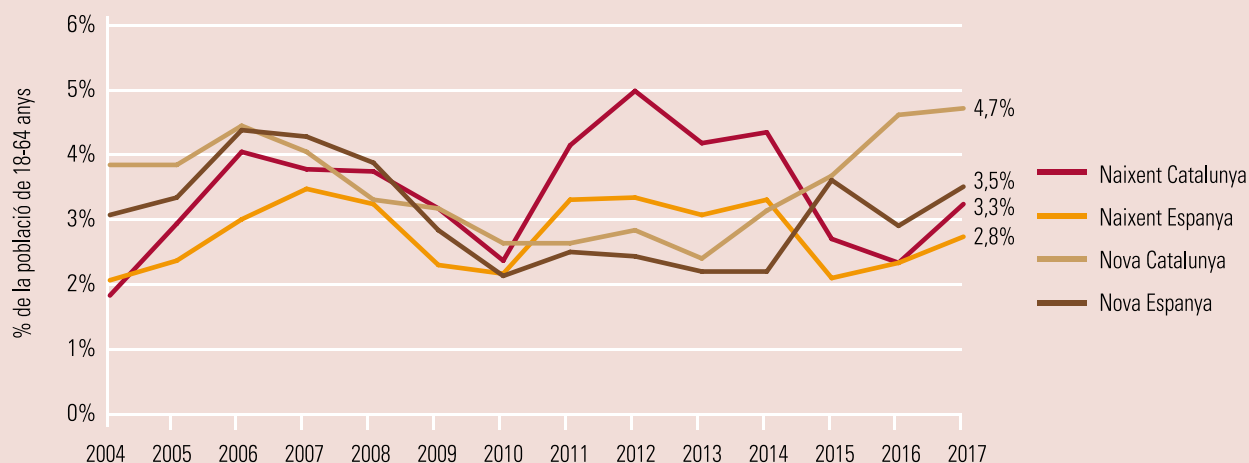
Gràfic 8. El procés emprenedor als països d'Europa basats en la innovació, 2017

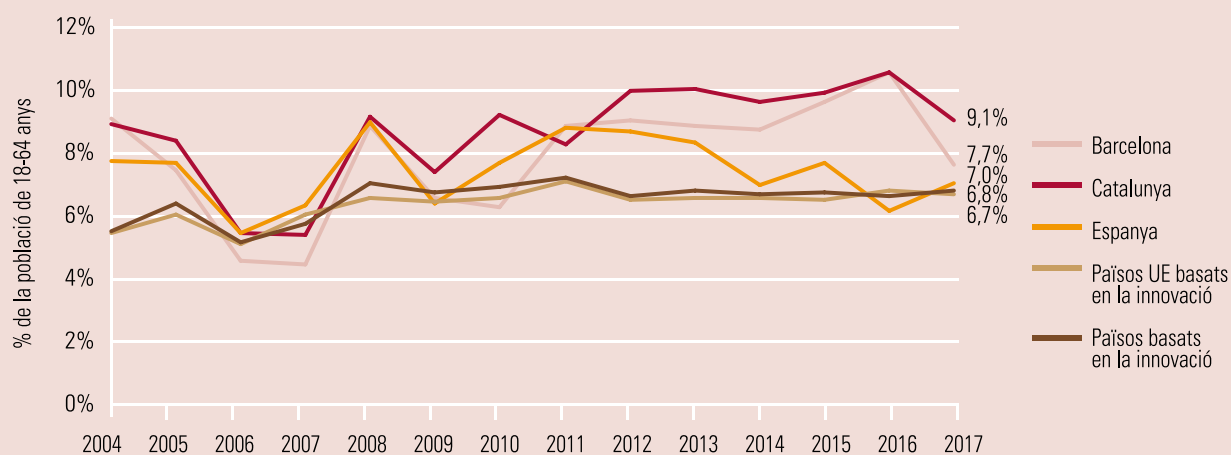
Gràfic 9. Evolució de l'índex TEA de Barcelona, de Catalunya, d'Espanya, dels països UE basats en la innovació i de tots els països basats en la innovació, durant el període 2004-2017

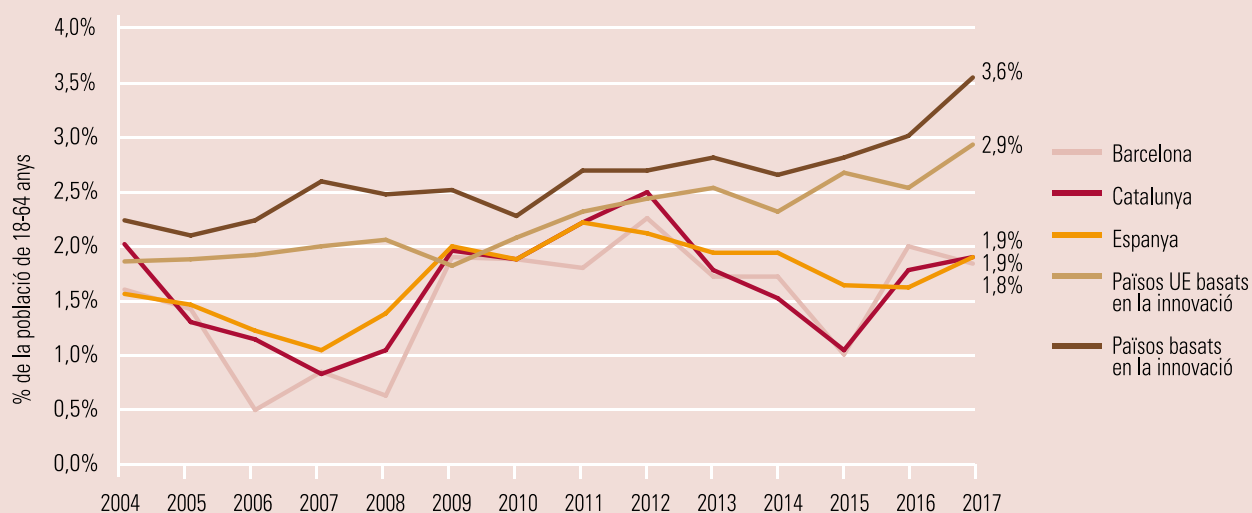
Gràfic 10. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis naixents i en negocis nous de Catalunya i Espanya, durant el període 2004-2017

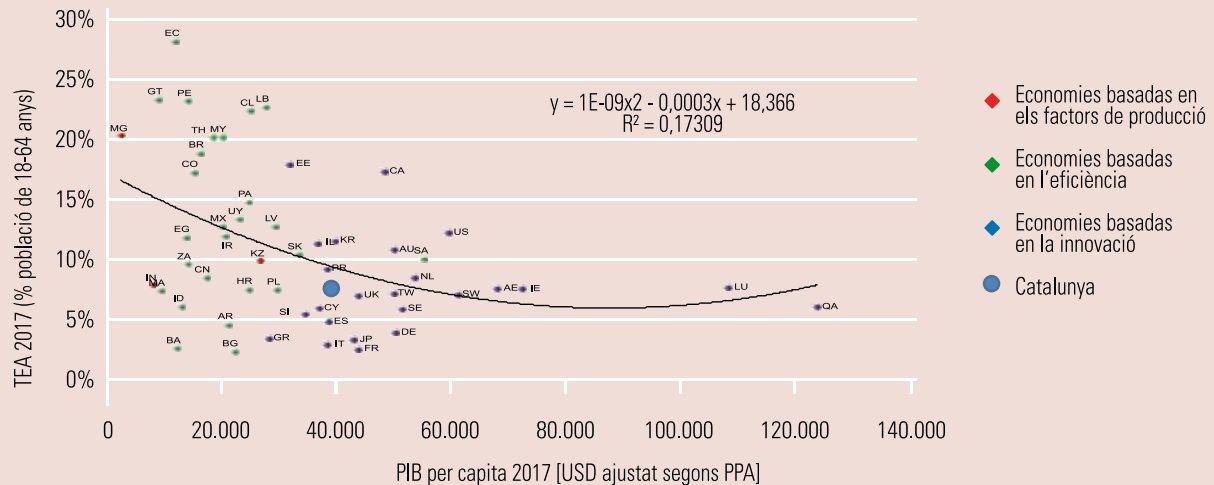
Gràfic 11. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en negocis consolidats a Barcelona, a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, durant el període 2004-2017

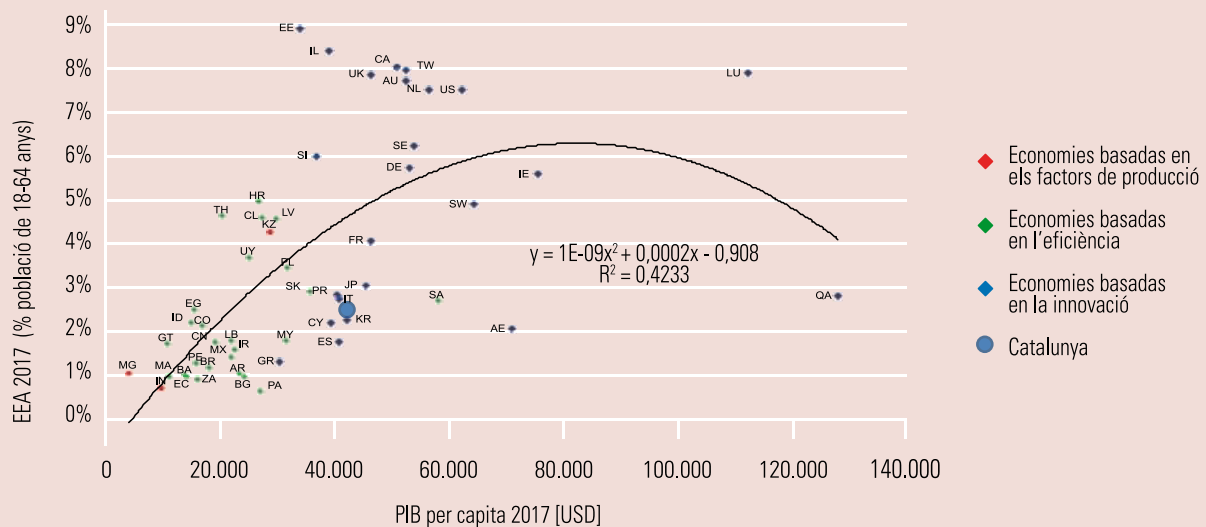
Gràfic 12. Evolució del percentatge de la població de 18-64 anys que ha abandonat un negoci en els últims 12 mesos a Barcelona, a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, durant el període 2004-2017

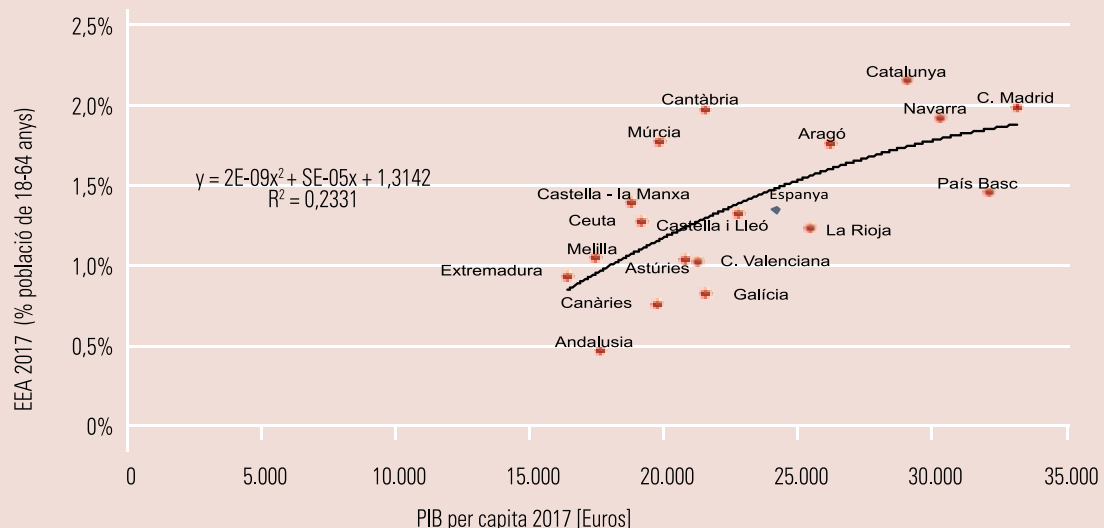
Gràfic 13. Relació entre l'indicador TEA (2017) i el nivell de desenvolupament mesurat en PIB per càpita (2017)

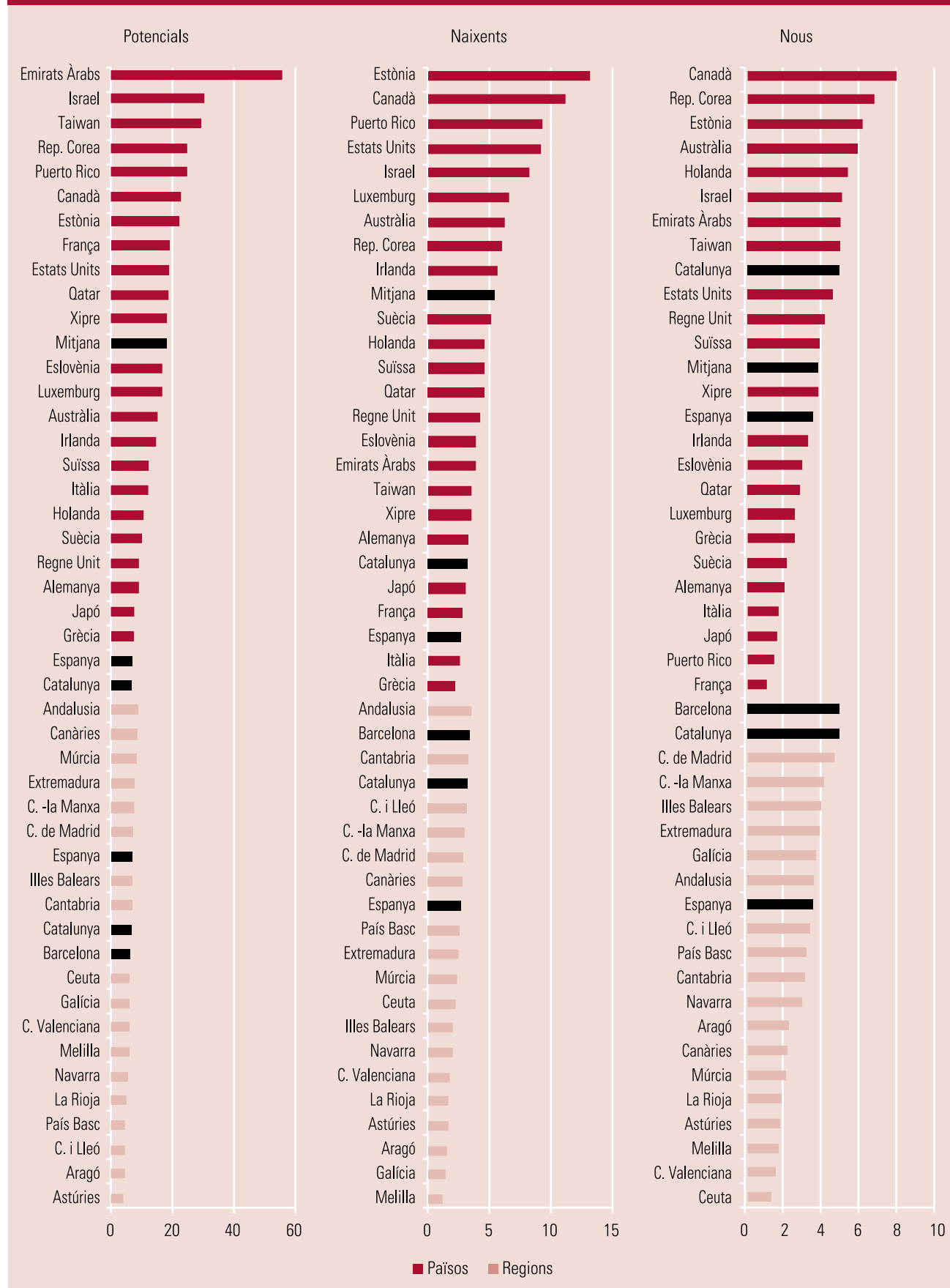
Gràfic 14. Relació entre l'indicador EEA (2017) de països i el nivell de desenvolupament mesurat en PIB per càpita (2017)

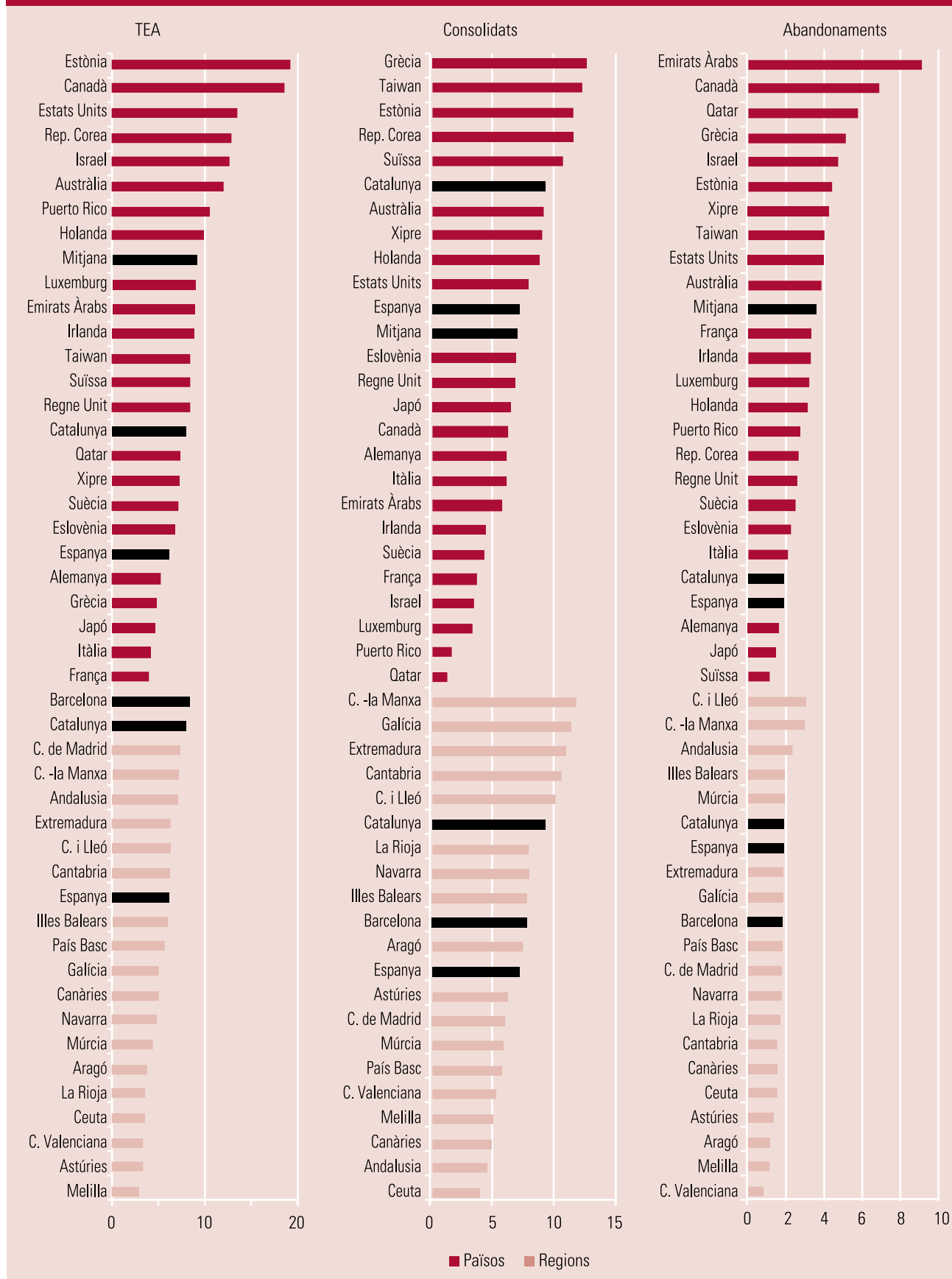
Gràfic 15. Relació entre l'indicador EEA (2017) de comunitats autònomes i el nivell de desenvolupament mesurat en PIB per càpita (2017)

Gràfic 16. Posicionament de Catalunya a escala internacional (en comparació amb altres economies basades en la innovació) i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'empresadors potencials, naixents i nous, 2017

Gràfic 17. Posicionament de Catalunya a escala internacional (en comparació amb altres economies basades en la innovació), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenadors en fase inicial (TEA) i consolidats, i de les persones involucrades en abandonaments d'empreses, 2017

4. Perfil de l'emprenedor i característiques de l'activitat emprenedora a Catalunya

La motivació que ha determinat la decisió d'iniciar un nou projecte empresarial i el nivell de formació de l'emprenedor són els principals factors determinants de les característiques del projecte empresarial, del seu èxit i de la seva qualitat.

Pel que fa a la motivació per emprendre, per crear una empresa pròpia, els resultats de 2017 confirmen el canvi de tendència que es va iniciar el 2015 de reforç de la motivació per oportunitat. En el darrer any, el percentatge de població adulta catalana que es va identificar com empenedor en fase inicial (TEA) va ser del 8%, amb el següent desglossament: un 4,6% motivat per oportunitat, un 2% per necessitat, un 1,3% per una combinació de totes dues i un 0,1% per altres motius. La motivació per oportunitat ha passat en aquest exercici del 3,4% al 4,6% (gràfic 18), amb la qual cosa dobra pràcticament el valor del 2013. Els indicadors de motivació per oportunitat de Catalunya i Barcelona són 1,6 punts percentuals superiors als d'Espanya i, pràcticament, assoleixen els nivells dels països basats en la innovació (gràfic 19). La motivació per necessitat augmenta lleugerament (+0,2 punts) i el seu nivell és anàleg al d'Espanya, tot i que segueix sent superior al de la resta de països basats en la innovació. Ambdós indicadors es resumeixen en la ràtio empenedoria per oportunitat sobre empenedoria per necessitat. En els pitjors anys de la crisi (2011-2014) la ràtio oportunitat-necessitat disminueix dràsticament (gràfic 20). El 2015 es recuperen els valors del 2007, i el 2017 es consolida aquesta recuperació. En l'últim exercici, el valor d'aquesta ràtio és en la mostra catalana 0,8 punts superior a Espanya i 0,1 punts inferior a la resta de països basats en la innovació. En resum, en els últims dos anys es consolida un important augment del pes de la motivació per oportunitat, que es manté per sobre d'Espanya i lleugerament per sota de la resta de països basats en la innovació. Previsiblement això hauria de redundar a curt termini en una millora de la qualitat de l'empenedoria.

Per estudiar el nivell de formació dels empenedors en fase inicial (TEA) ens basarem en aquest resum en únic indicador de síntesi: el percentatge d'empenedors en fase inicial que tenen estudis postsecundaris, és a dir, formació professional de segon grau, grau universitari o postgrau (màster). A Catalunya s'observa a partir del 2015 una clara disminució d'aquest indicador (gràfic 21). La proporció de titulats superiors passa en aquesta mostra del 55% al 46%, i queda en l'últim exercici a 4 punts d'Espanya i entre 10 i 20 punts per sota dels països basats en la innovació. La confirmació d'aquesta tendència seria preocupant, ja que indicaria que la recuperació econòmica no atrau els més formats cap a la funció empresarial, amb la minva potencial de la qualitat de l'empenedoria que això comporta. Esperarem a veure si les dades dels propers anys confirmen aquesta tendència o la deixen en una mera distorsió mostral.

Un cop analitzades les dues característiques del perfil de l'empenedor que se suposa tenen major incidència sobre la qualitat de l'empenedoria, l'estudiarem. Pel que fa al sector d'activitat (gràfic 22), el 2017 una mica més de la meitat de l'activitat empenedora en fase inicial (TEA) s'emmarca en els serveis orientats al consumidor (51%) i poc menys d'un terç manté relació amb la prestació de serveis a empreses (29%). Les activitats transformadores (com la indústria manufacturera) representen un 18% de les noves empreses, mentre que les extractives només arriben al 2%. Aquest últim any ha augmentat la creació d'empreses en el sector transformador (+8 punts percentuals), amb la qual cosa el seu nivell relatiu queda a menys de tres punts dels països basats en la innovació. Això és rellevant perquè les empreses industrials, en general, solen tenir un potencial de creixement, d'innovació i d'internacionalització més gran. En els pròxims exercicis veurem si es confirma aquest canvi de tendència. En contraposició, i en certa manera com a compensació d'aquesta tendència, el 2017 disminueix el pes de les empreses acabades de crear del sector de serveis a les empreses, tot i que es manté per sobre d'Espanya i dos punts per sota dels països de la UE. Finalment, el 2017 observem una disminució del percentatge que representa el sector de serveis al consumidor, el qual, amb valors semblants als d'Espanya, encara queda deu punts per sobre del pes que les empreses

acabades de crear d'aquest sector tenen a la resta de països europeus basats en la innovació. Això és rellevant perquè normalment és en aquest sector d'activitat on s'acumulen les empreses amb menys inversió, potencial de creixement i internacionalització.

Pel que fa a les variables dimensió i creixement, s'observa que el 2017 disminueix la mida mitjana estimada de les empreses catalanes noves, que passa de 2,64 empleats a 2,26. Això es deu al fet que les empreses acabades de crear sense treballadors passen del 51% al 58% i, per contra, les d'1 a 5 treballadors del 40% al 34% (gràfic 23). La mitjana de la mida inicial o actual de les noves empreses continua essent petita, i els resultats de l'últim any apunten una certa reversió de la millora que s'havia observat des del 2015. En les pròximes edicions veurem si es confirma o és merament un canvi puntual. La variable de la mida és molt rellevant, ja que suposa un indicador del potencial del nou projecte i, segons alguns autors, és un element que condiciona la seva supervivència i consolidació.

El projecte GEM inclou també algunes preguntes sobre la mida esperada o prevista al cap de cinc anys. Si bé aquestes estimacions continuen donant un nivell de mida mitjana esperada relativament baix, el 2017 milloren notòriament les expectatives: les empreses sense empleats es preveu que disminueixin quatre punts i les que esperen tenir més de 20 empleats al cap de cinc anys augmenten més de tres punts. La dimensió mitjana esperada passa el 2017 de 3,36 empleats a 4,69 (gràfic 24). Aquesta millora d'expectatives és coherent amb el canvi de cicle econòmic.

Per facilitar les comparacions internacionals pel que fa a la dimensió de les empreses en fase inicial, hem incorporat quatre indicadors, i a continuació n'analitzarem breument els resultats. El 2017, la proporció d'emprenedors en fase inicial (TEA) que tenen o esperen tenir al cap de cinc anys algun treballador ha augmentat a Catalunya 4,5 punts percentuals. No obstant això, el diferencial existent amb els països basats en la innovació continua essent molt elevat: 13,1 punts percentuals. El segon indicador es refereix a la proporció d'emprenedors en fase inicial (TEA) que esperen tenir al cap de cinc anys més de 5 treballadors. En relació a aquest, els resultats del 2017 són anàlegs a l'anterior: si bé s'observa a Catalunya un augment de 4,2 punts (i queda més de 3 punts per sobre d'Espanya), el seu nivell segueix sent molt inferior al de la resta de països basats en la innovació: el percentatge d'empreses catalanes de recent creació que preveuen tenir més de cinc treballadors és del 15%, i als països basats en la innovació, del 21% (UE) i 26% (tots). Per als Estats Units aquesta mitjana és del 40%.

Pel que fa a la proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que esperen tenir al cap de cinc anys més de 19 treballadors, s'observa també una important millora el 2017 (+3 punts), però el seu nivell queda encara molt per sota dels altres països basats en la innovació: 5% a Catalunya, versus 12% als països basats en la innovació i 18% a EUA. Finalment, quant a les perspectives de creixement, la proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que esperen incrementar l'ocupació en 10 treballadors o més i en més d'un 50%, el 2017 és a Catalunya del 6%, mentre que als països basats en la innovació és del 17% (gràfic 26).

El 2017 a Catalunya reverteix lleugerament el deteriorament que es va produir el 2016 en l'indicador del grau de novetat dels productes i serveis oferts per les noves empreses (gràfic 27). Seguim, però, en nivells clarament inferiors als dels primers anys de la sèrie històrica i, també, per sota d'Espanya (-2 punts) i de la resta dels països basats en la innovació (-18 punts).

Quant a "l'ús de tecnologies de cinc anys o menys d'antiguitat", el 2017 l'indicador relatiu als emprenedors en fase inicial (TEA) de Catalunya ha millorat més de 10 punts percentuals. Això, sumat a la tendència general a l'augment d'aquesta sèrie històrica, determina que s'hagi passat d'un diferencial respecte als països basats en la innovació de gairebé 15 punts en els primers anys de la sèrie als menys de cinc punts actuals (gràfic 28).

El 2017 es manté en el 40% la proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) de Catalunya que perceben tenir poques competències o cap en el mercat. Els últims anys la percepció de poca competència és en els països basats en la innovació superior a Catalunya i Espanya, cosa que probablement es deu al fet que, com hem vist abans, es considera que allà disposen de productes més innovadors.

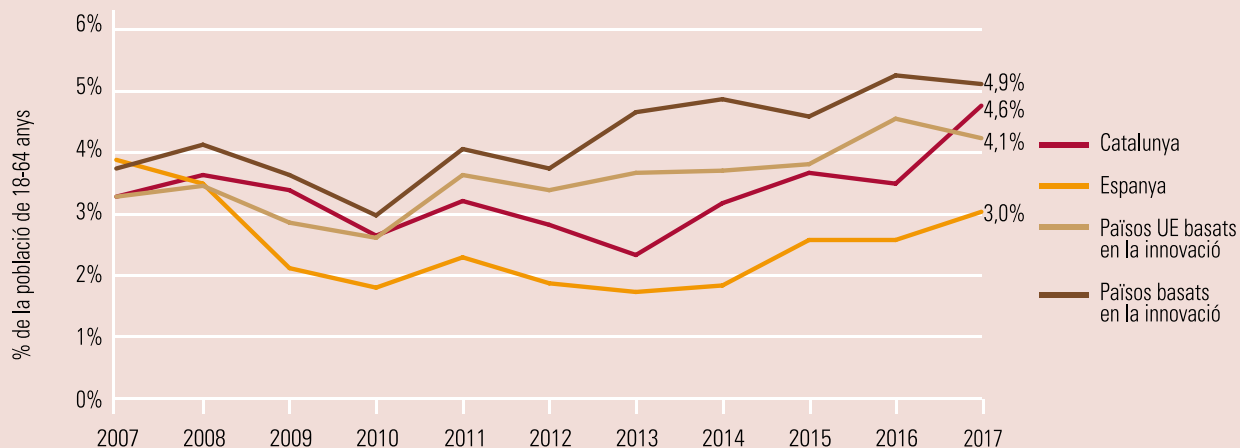
Finalment, malgrat la seva exigüitat, el 2017 el percentatge de noves empreses amb una elevada orientació internacional (entre el 75 i el 100% de les seves vendes es fa a clients estrangers) ha passat de l'1,5% al 6% (gràfic 29). Els emprenedors en fase inicial amb una proporció de vendes a clients estrangers entre el 25 i el 75% són un 6%, i els que en tenen entre un 1% i un 25% representen un 12%. Els que no exporten continuen sent prop del 80%. Aquest mateix any, la intensitat exportadora de les noves empreses catalanes passa del 6% al 9% (gràfic 30). Malgrat aquest augment, encara queden 12,4 punts percentuals per sota dels països basats en la innovació.

La qualitat de l'emprenedoria es reflecteix en el potencial que els nous projectes tenen per créixer i crear ocupació de qualitat, innovar i internacionalitzar-se. Els principals factors determinants de les característiques d'un projecte empresarial, del seu èxit i de la seva qualitat són precisament la motivació i la formació de l'emprenedor.

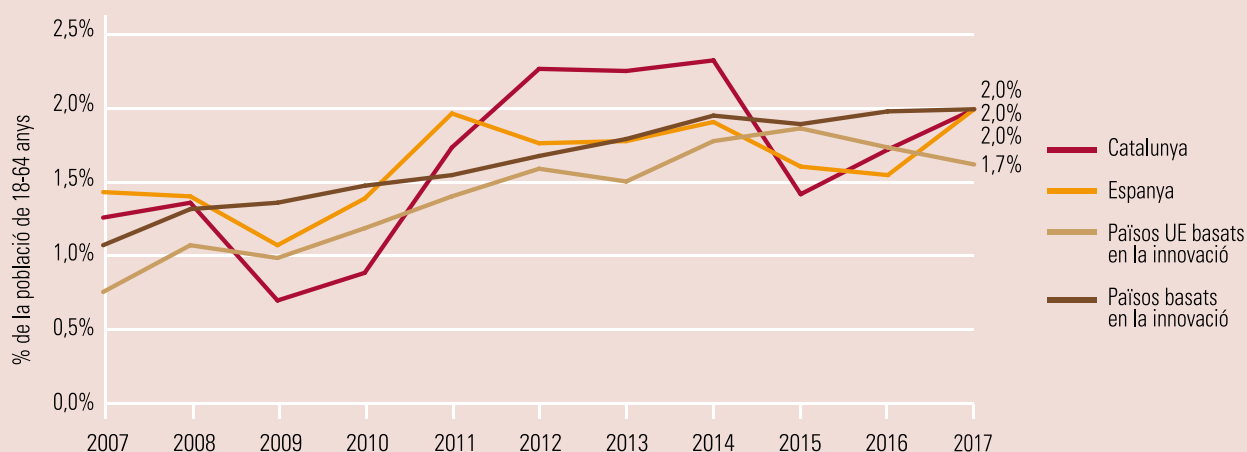
Pel que fa a la motivació per emprendre, per crear una empresa pròpia, els resultats de 2017 confirmen el canvi de tendència que es va iniciar el 2015 de reforçament de la motivació per oportunitat. En els últims anys es consolida un important augment de pes de la motivació per oportunitat, que es manté per sobre d'Espanya i lleugerament per sota de la resta de països basats en la innovació. Previsiblement això hauria de redundar a curt termini en una millora de la qualitat de l'emprenedoria. Pel que fa al nivell de formació s'observa en 2017 una clara disminució del percentatge d'emprenedors en fase inicial que tenen estudis post secundaris. La confirmació d'aquesta tendència indicaria que la recuperació econòmica no atrau els més formats cap a la funció empresarial. Esperem a veure si les dades dels propers anys confirmen aquesta tendència o la deixen en una mera distorsió mostral.

Pel que fa a la qualitat de l'emprenedoria, al 2017 s'observa una clara tendència a la millora dels principals indicadors: dimensió esperada de les empreses acabades de crear, grau de novetat dels seus productes i serveis, intensitat exportadora, augment de pes del sector transformador i contenció dels serveis als consumidors. No obstant això, en comparar aquests indicadors de qualitat amb la resta de països basats en la innovació s'observa també l'existència d'importants diferencials. Segueix sent encara un important repte cobrir aquesta distància.

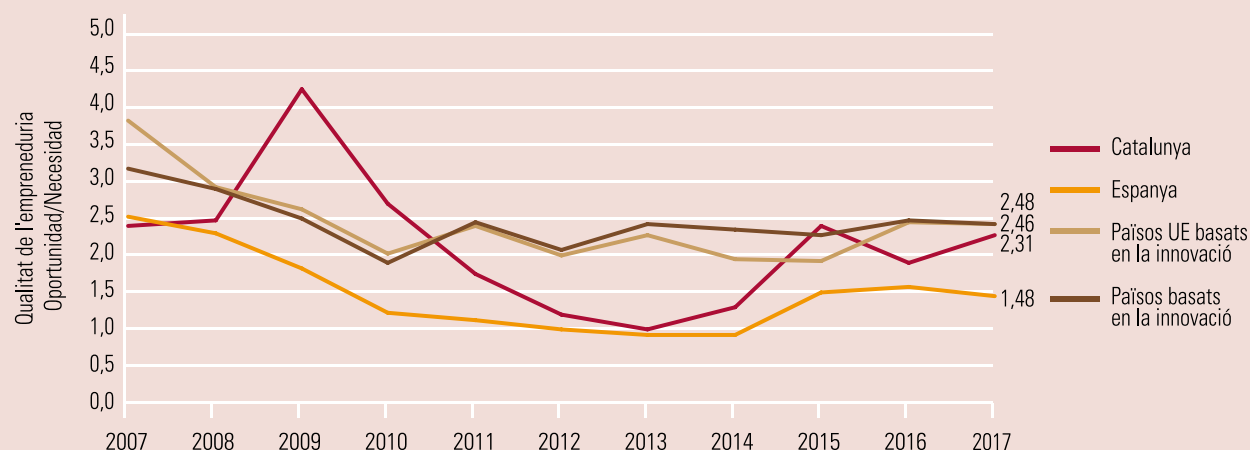
Gràfic 18. Evolució de l'índex TEA a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació durant el període 2007-2017, quan el motiu per emprendre és per oportunitat

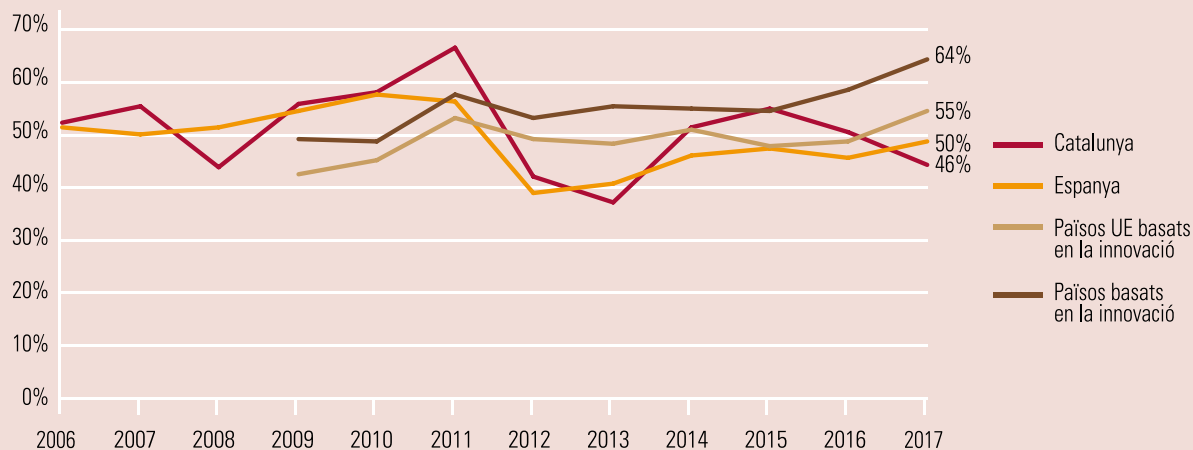
Gràfic 19. Evolució de l'índex TEA a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació durant el període 2007-2017, quan el motiu per emprendre és per necessitat

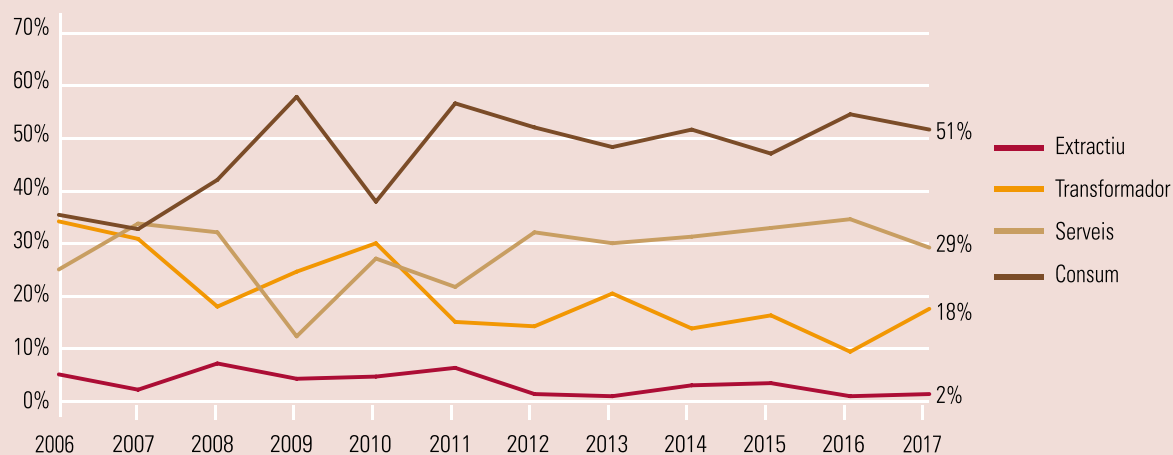
Gràfic 20. Evolució de la ràtio oportunitat/necessitat com un indicador de la qualitat emprendedora a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, 2007-2017

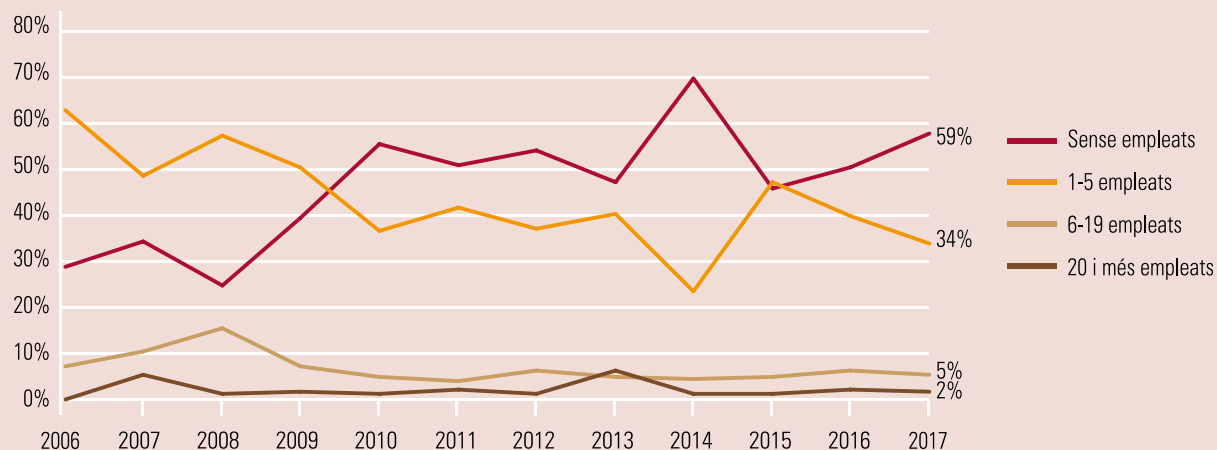
Gràfic 21. Evolució de la proporció d'emprenadors en fase inicial (TEA) amb estudis postsecundaris (grau i postgrau) a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, durant el període 2006-2017

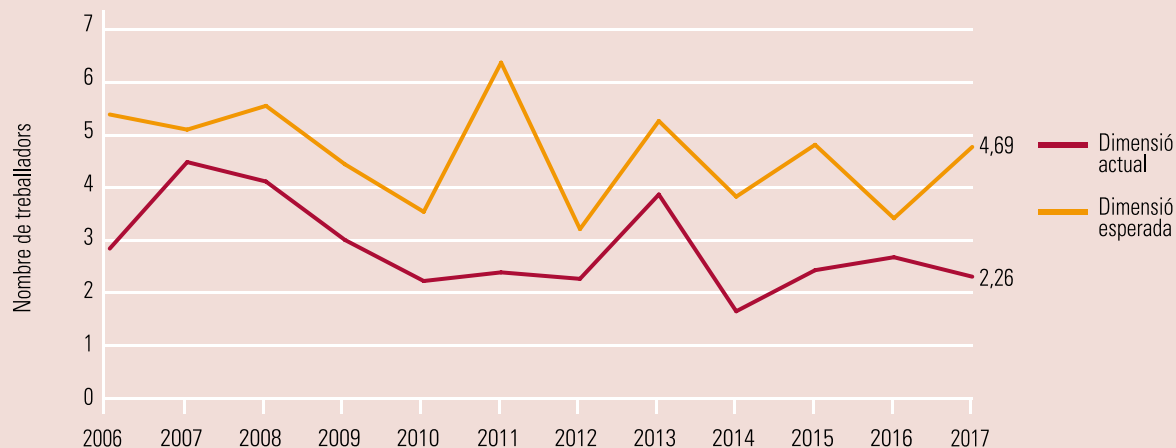
Gràfic 22. Evolució dels emprenadors en fase inicial (TEA) a Catalunya segons el sector d'activitat dels seus projectes de negoci en el període 2006-2017

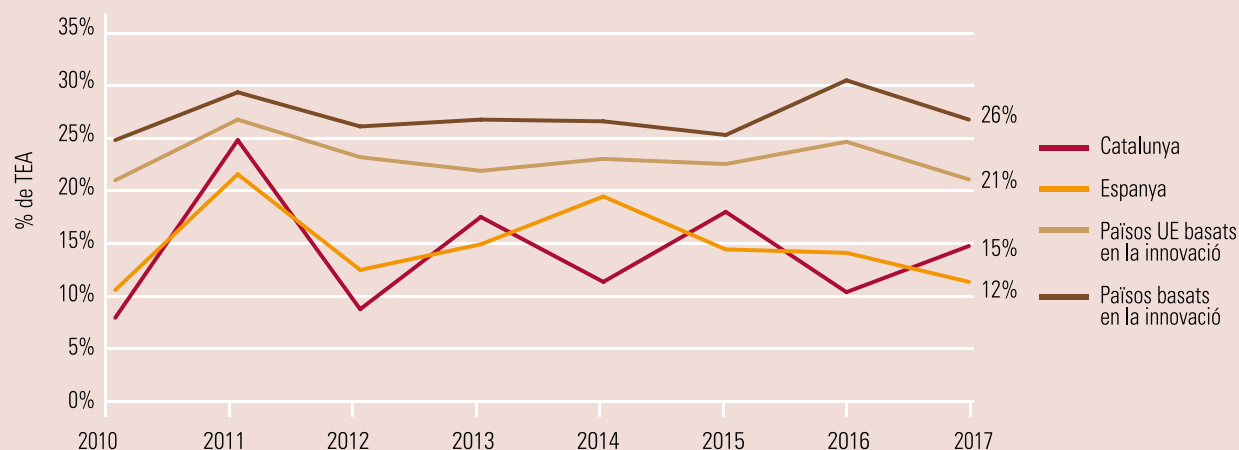
Gràfic 23. Evolució dels emprenadors en fase inicial (TEA) a Catalunya segons el volum en llocs de treball dels seus projectes de negoci en el període 2006-2017

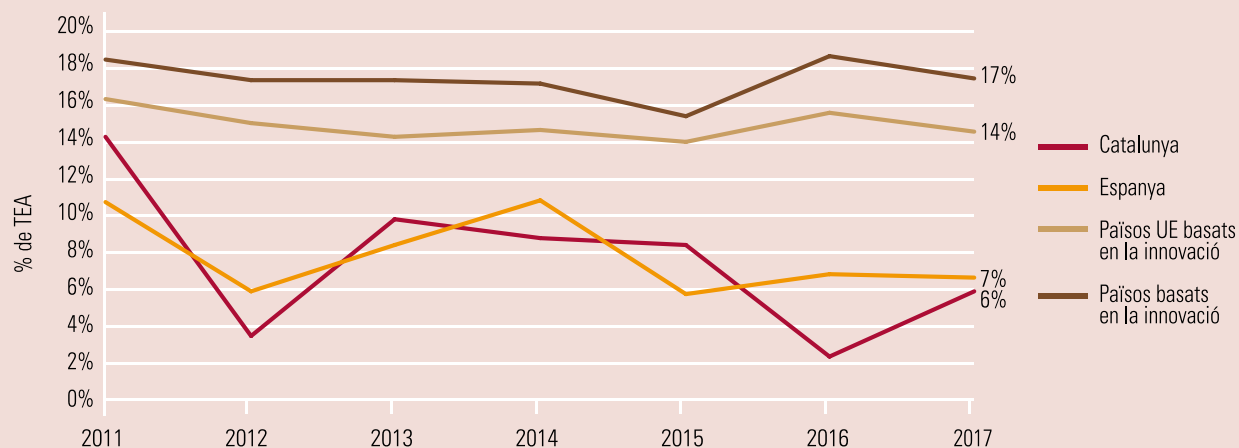
Gràfic 24. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) de Catalunya de la dimensió mitjana actual i esperada d'aquí a cinc anys dels seus projectes empresarials, període 2006-2017

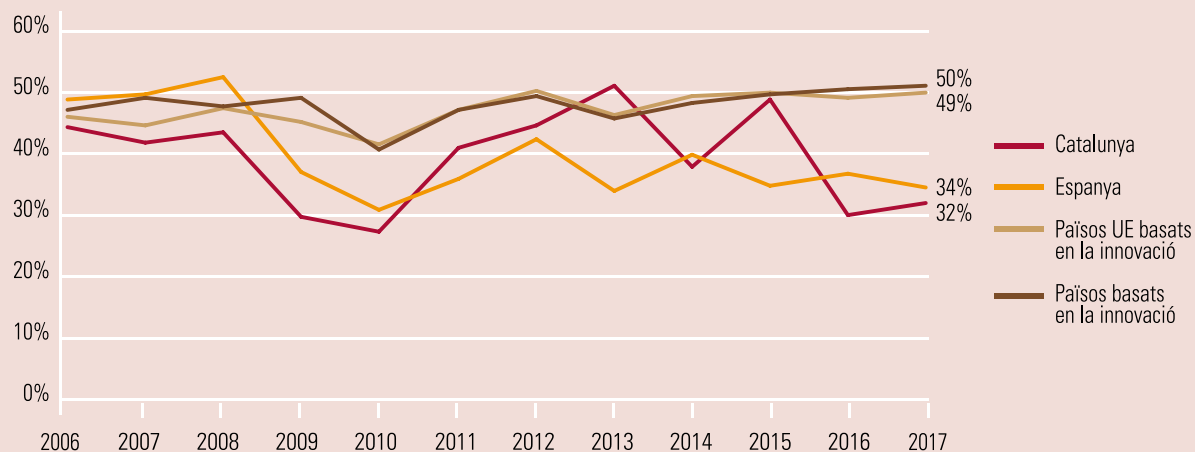
Gràfic 25. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que esperen tenir d'aquí a cinc anys més de 5 treballadors a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, 2010-2017

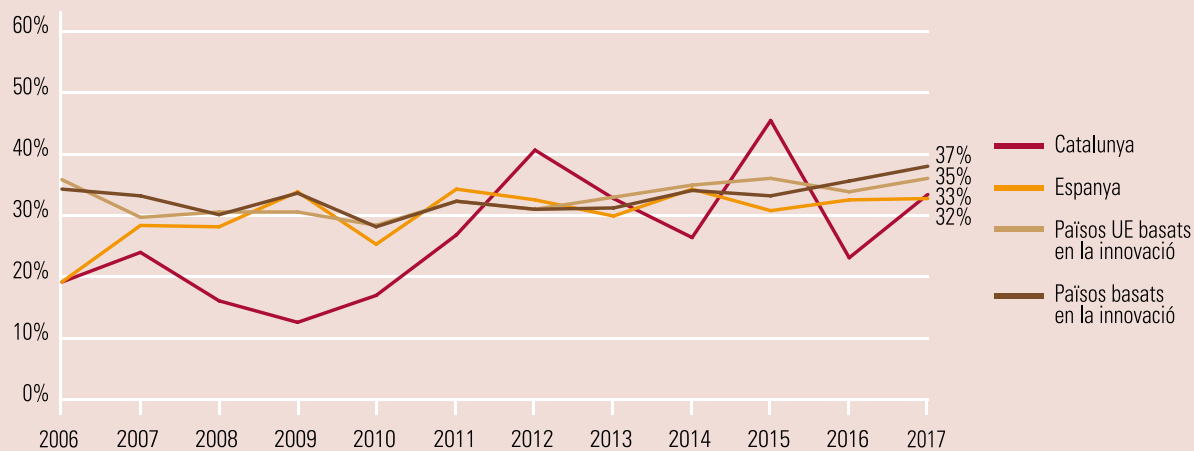
Gràfic 26. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) que esperen incrementar l'ocupació en 10 treballadors o més i en més d'un 50% a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, 2011-2017

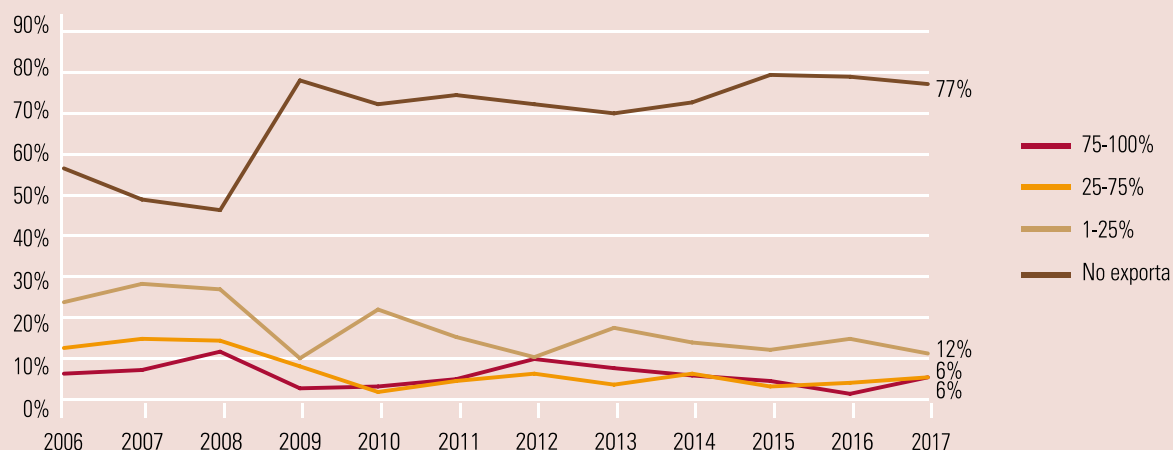
Gràfic 27. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació que atribueixen als seus productes un cert grau de novetat (completament o una mica innovadors), període 2006-2017

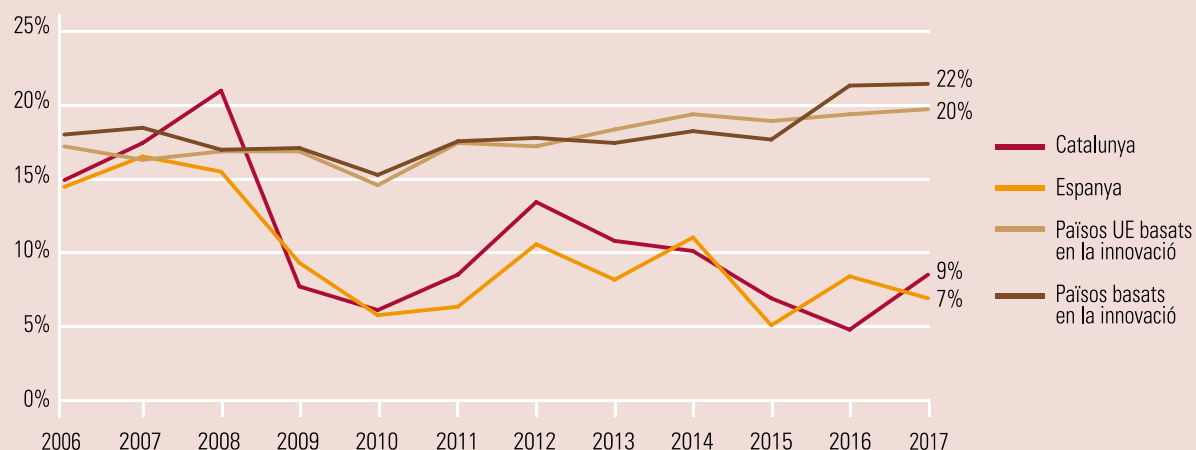
Gràfic 28. Proporció dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació que consideren que les seves tecnologies són innovadores (cinc anys o menys), període 2006-2017

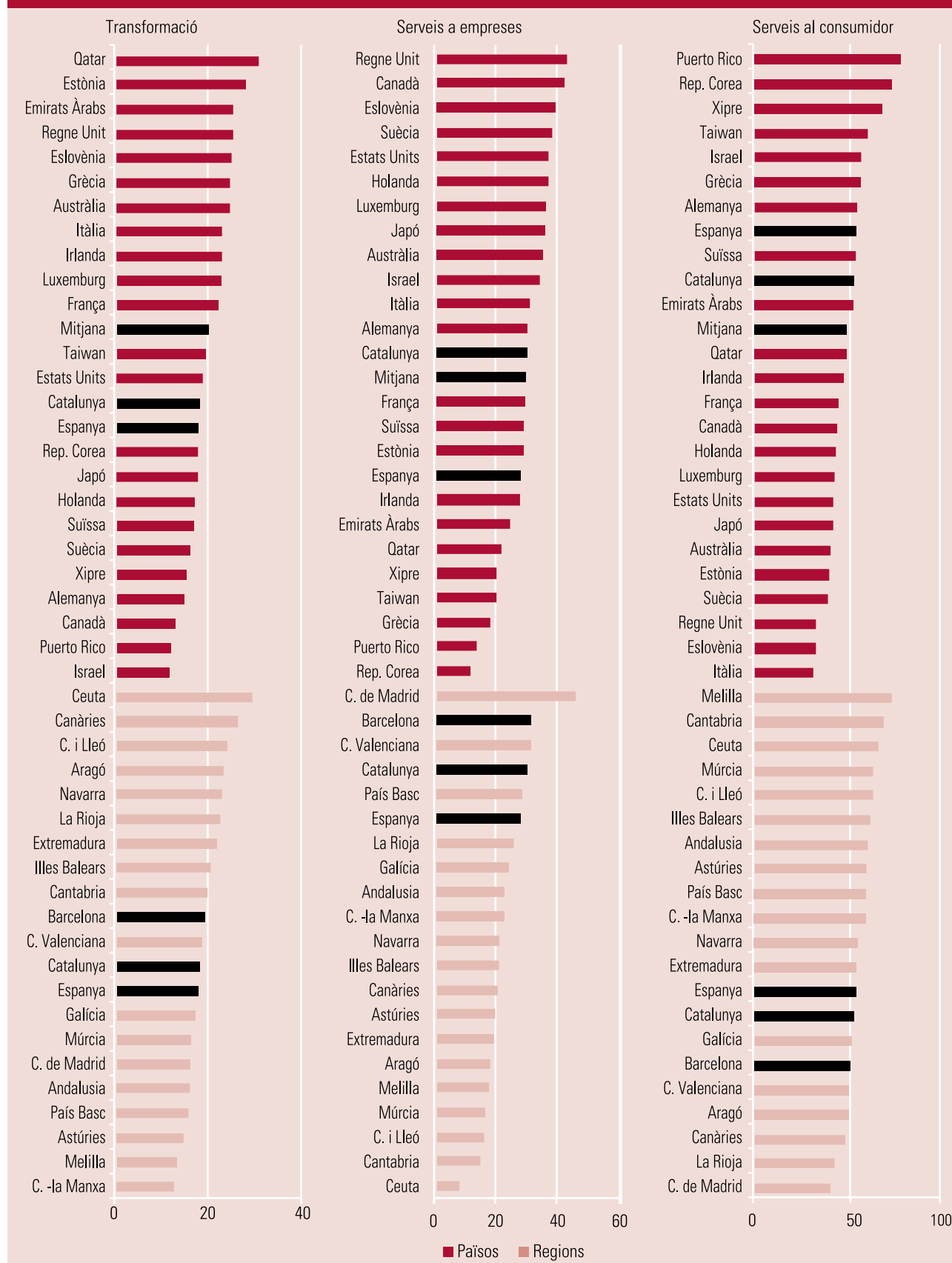
Gràfic 29. Evolució dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya segons l'orientació internacional en el període 2006-2017

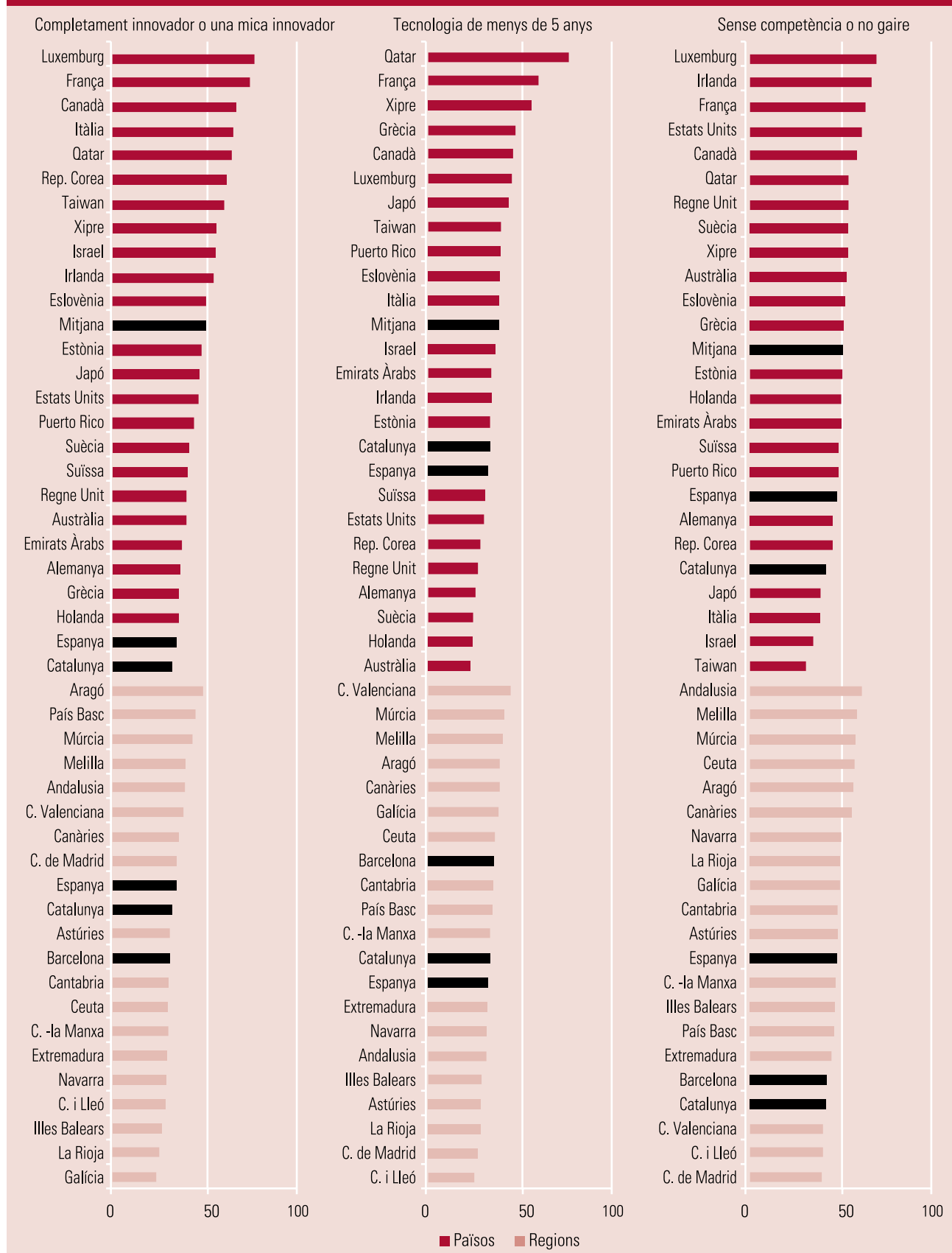
Gràfic 30. Estimació de la intensitat exportadora (en %) dels emprenedors en fase inicial (TEA) a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació en el període 2006-2017

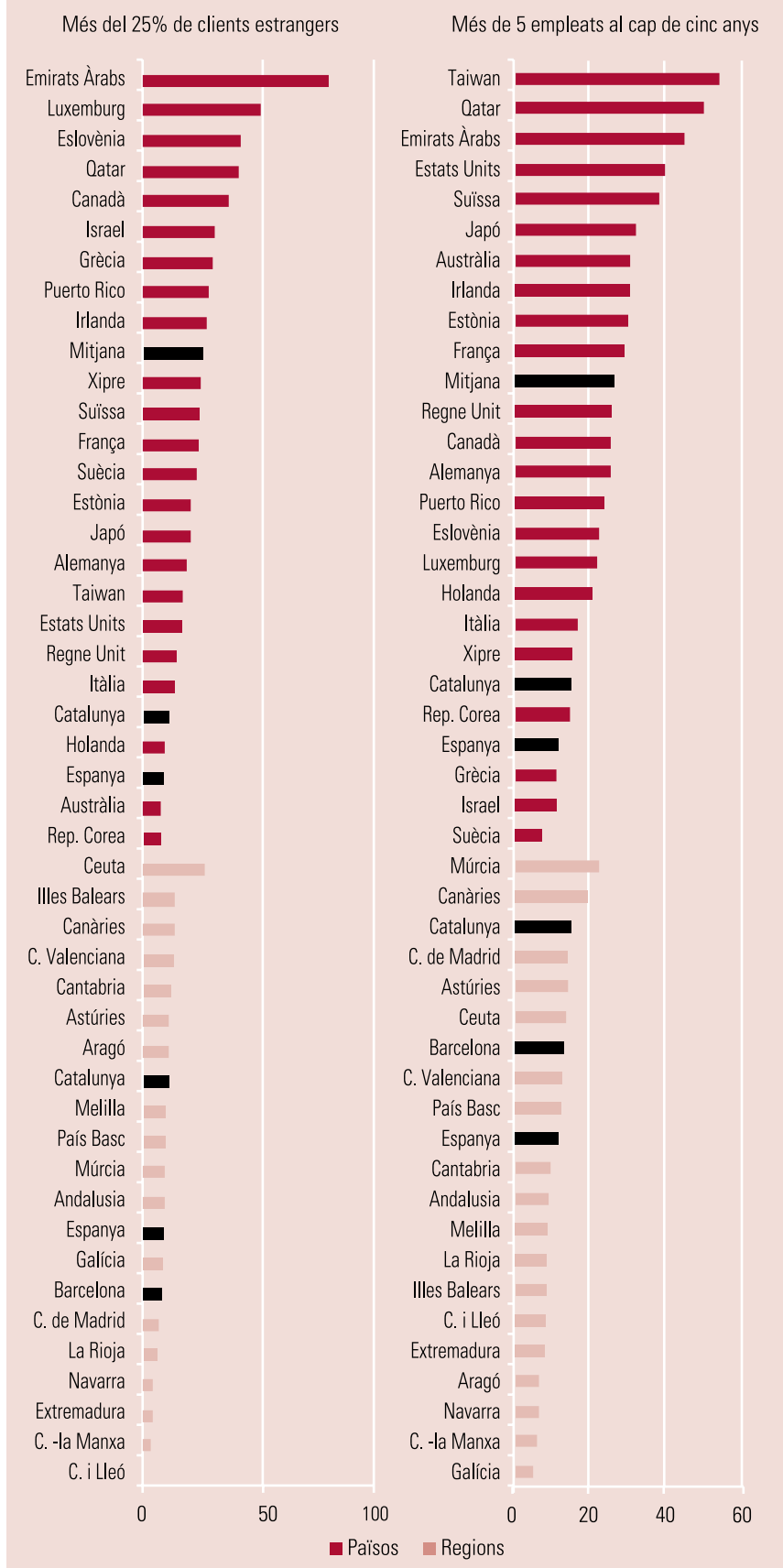
Gràfic 31. Posicionament de Catalunya a escala internacional (en comparació amb altres economies basades en la innovació), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis als sectors de transformació, serveis orientats a empreses i serveis orientats al consum, 2017

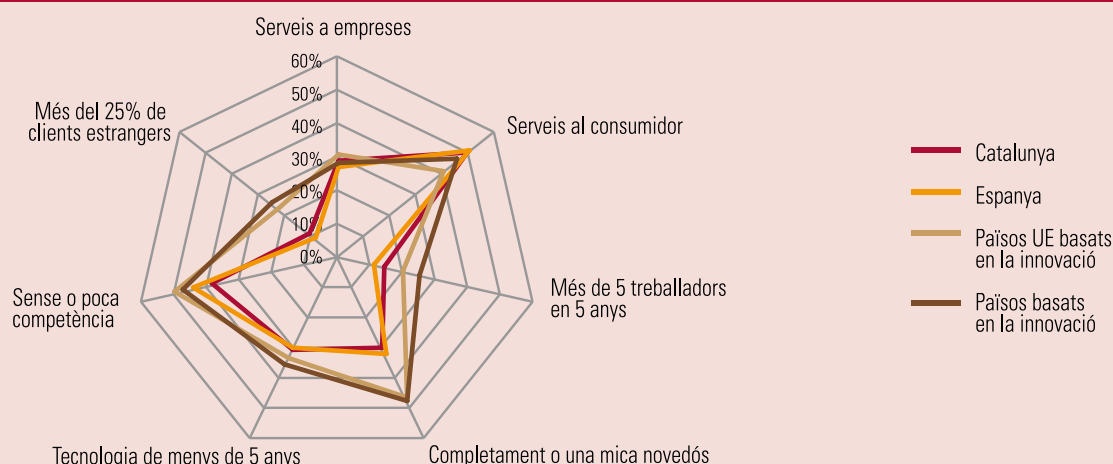
Gràfic 32. Posicionament de Catalunya a escala internacional (en comparació amb altres economies basades en la innovació), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis que el 2017 oferien un producte completament innovador o una mica innovador, que feien servir tecnologies de menys de cinc anys d'antiguitat i que no tenien gens de competència, o molt poca

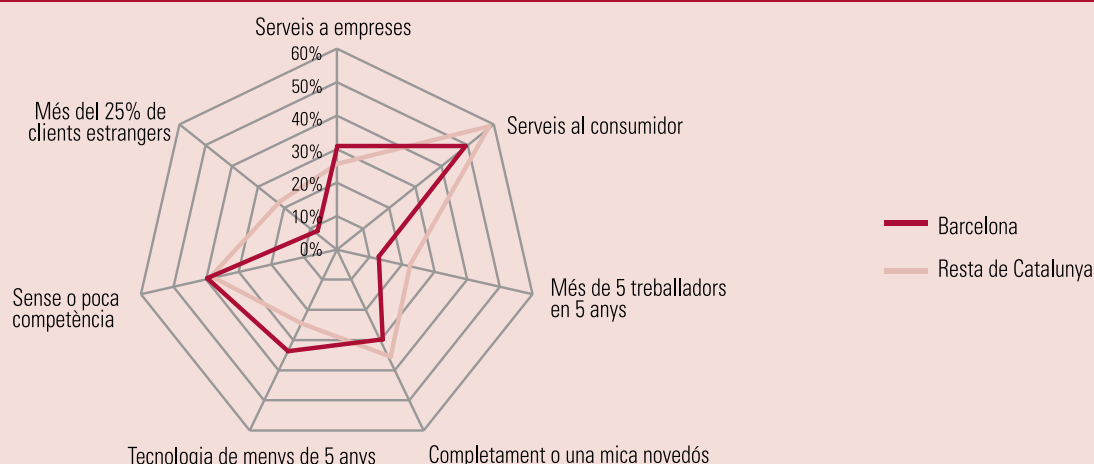
Gràfic 33. Posicionament de Catalunya a escala internacional (en comparació amb altres economies basades en la innovació), i respecte de les comunitats autònomes, en funció del percentatge d'emprenedors en fase inicial (TEA) amb negocis que el 2017 tenien més del 25% de clients a l'exterior i que esperaven tenir més de 5 treballadors al cap de cinc anys

Gràfic 34. Posicionament de Catalunya en comparació amb la mitjana d'Espanya, dels països de la UE basats en la innovació i de tots els països basats en la innovació respecte de les principals característiques de l'activitat emprendedora en fase inicial (TEA), 2017

Gràfic 35. Posicionament de Barcelona en comparació amb la mitjana de la resta de Catalunya el 2017 respecte de les principals característiques de l'activitat emprendedora en fase inicial (TEA), 2017

5. Perfil de les persones involucrades en el procés emprendedor

En l'estudi del procés emprendedor és important identificar i analitzar el perfil de les persones involucrades en les diferents etapes d'aquest procés. Els resultats del projecte GEM a Catalunya indiquen que l'edat mitjana dels emprendadors el 2017 és similar a la dels anys anteriors. En concret, la mitjana d'edat dels potencials i nous se situa en els 39 anys, la dels naixents en els 40 anys, mentre que la dels consolidats és de 50 anys.

Els resultats per franges d'edat corroboren que els individus joves estan més concentrats en les fases inicials del procés emprendedor, mentre que les persones de més edat es troben en fases més avançades. Així, a la franja de 18-24 anys predominen els potencials, a la de 25-34 destaquen els naixents, a la de 35-44 n'hi ha proporcionalment més de nous, a la de 45-54 destaquen clarament els consolidats i, finalment, a la de 55-64 predomina el percentatge de consolidats i dels que abandonen.

Si analitzem en quin segment d'edat la població és més propensa a emprendre, s'observa que el tram de 35-44 anys és el que té una TEA superior (12%). De fet, el 2017 es produeix un gran augment de quatre punts percentuals en aquest tram d'edat. El segon grup més propens a emprendre és el de 25-34 anys (10%). Amb una TEA inferior hi ha els grups de 45-54 (7%), 18-24 (5%) i 55-64 (3%).

Si classifiquem els emprenedors catalans en dos grans grups d'edats (18-34 i 35-64 anys), es pot observar que la TEA dels joves i la dels madurs s'ha igualat el 2017 (8,1%) com a conseqüència de l'increment en la TEA d'aquests últims i del descens en la TEA dels joves. A Espanya la TEA dels joves està per sota (7,0%), mentre que a la UE (9,6) i la resta de països amb economies basades en la innovació (10,3) està per sobre (gràfic 37).

D'altra banda, els joves tendeixen a mostrar una percepció més positiva de l'entorn i de l'emprenedoria. Així, els percentatges de joves emprenedors que declaren que emprendre és una bona opció professional i genera bon estatus social i econòmic, així com que coneixen altres emprenedors, són superiors als dels emprenedors madurs. Per la seva banda, el percentatge d'aquests últims que indica que tenen por del fracàs és menor que el dels joves.

Quant a la distribució per gènere, els resultats del projecte GEM l'any 2017 indiquen que hi ha una participació molt similar en el cas dels potencials (un 51% d'homes i un 49% de dones) i de naixents (52% i 48%). Hi ha percentatges clarament superiors d'homes en els que es troben en fase inicial (56% i 44%) i, especialment, en fase de consolidació (63% i 32%). En els abandonaments la situació s'inverteix, ja que hi ha un percentatge superior de dones en aquesta situació (60% i 40%).

La TEA dels homes el 2017 és del 8,9% i la de les dones se situa en el 7,1%. És interessant observar que la TEA masculina continua creixent des del 2015, després del descens que va patir en anys anteriors, així com el fet que la TEA femenina augmenta una mica més d'un punt percentual, després d'uns anys de mantenir-se al voltant del 6% (gràfic 38). A Espanya augmenta també la TEA de dones i homes, i aquesta última continua essent superior a la de les dones (6,8% i 5,6%).

Quant al nivell de renda, el 2017 es manté un valor superior de la TEA del grup d'emprenedors en el terç superior de renda (més de 30.000€ anuals) al de la TEA dels altres dos terços. De fet, la TEA dels que estan en el terç superior augmenta de l'11,4% al 12,8%, mentre que ha disminuït 2,1 punts en el terç mitjà (20.001 a 30.000€), fins a situar-se en el 7,5%, i ha augmentat 3,6 punts en el terç inferior (0 a 10.000€), fins a assolir un 7,1%.

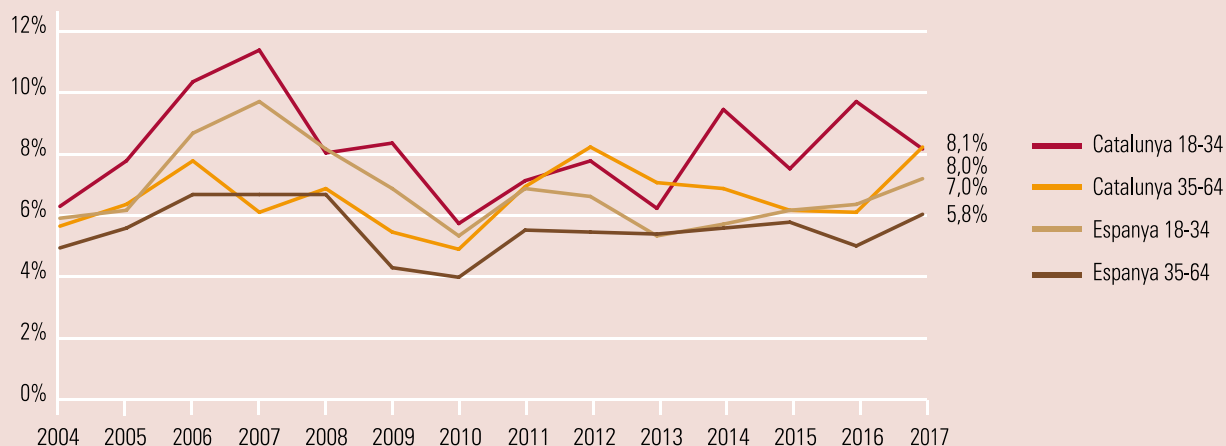
Pel que fa a la situació laboral abans d'involucrar-se en activitats emprenedores, la TEA dels que anteriorment eren empleats a temps complet o parcial se situa el 2017 en un dels nivells més alts dels últims anys (10,8%). D'altra banda, hi ha un augment de poc més de mig punt de la TEA dels prèviament desocupats, i se situa en el 2,7%, si bé es troba en un nivell molt més baix que durant la crisi (el valor màxim es va assolir el 2013 amb un 6,3%).

La mitjana d'edat en 2017 de les persones emprenedores catalanes en fase potencial és de 39 anys, la de les que estan en fase inicial se situa en els 40 anys, mentre que la de les que estan en fase consolidada arriba als 50 anys.

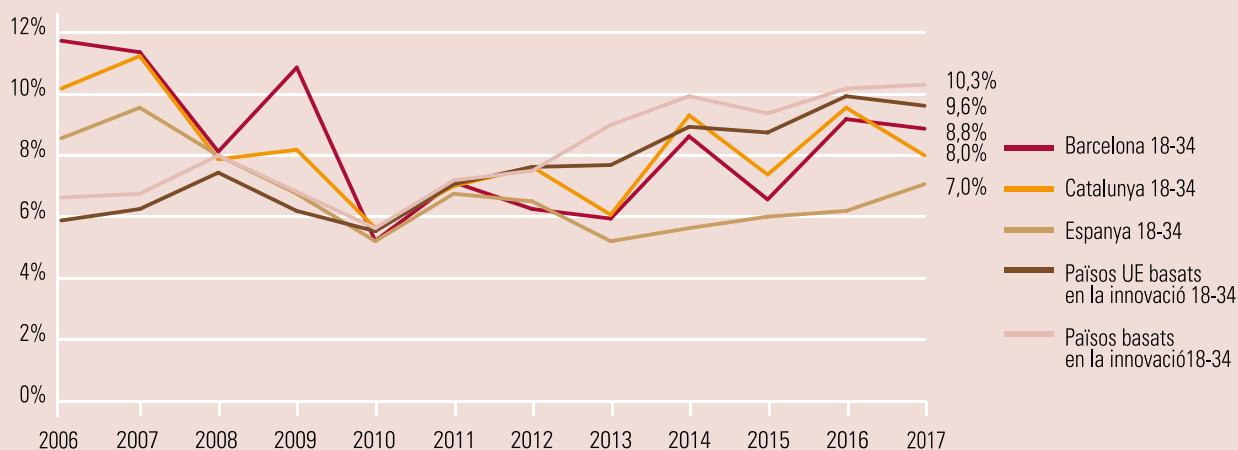
La TEA dels joves i la dels madurs s'han igualat en 2017 (8,1%) com a conseqüència de l'increment en la TEA d'aquests últims i el descens en la TEA dels joves. La TEA dels joves a Espanya està per sota (7,0%), mentre que a les economies basades en la innovació està per sobre (10%).

La TEA femenina catalana, després d'uns anys de mantenir-se al voltant del 6%, augmenta en 2017 una mica més d'un punt percentual i se situa en el 7,1%. Aquest valor està per sobre de la mitjana espanyola (5,6%) i s'equipara a la dels països innovadors. La TEA femenina a Barcelona és fins i tot superior (7,4%).

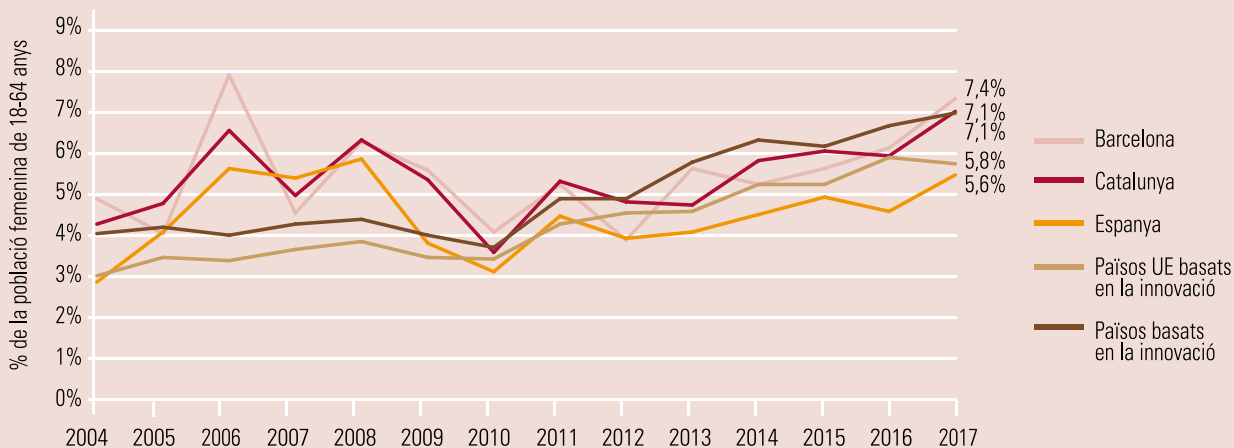
Gràfic 36. Evolució de l'índex TEA per edat (18-34 anys i 35-64) a Catalunya i Espanya en el període 2004-2017

Gràfic 37. Evolució de l'índex TEA de joves (18-34 anys) a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, durant el període 2006-2017

Gràfic 38. Evolució de la TEA femenina a Barcelona, Catalunya, Espanya, països UE basats en la innovació i tots els països basats en la innovació, durant el període 2004-2017

6. L'entorn emprendedor

La valoració global de les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya (53,3 punts), similar a la del 2016 (53,6), és superior a la d'Espanya (49,27), però inferior tant a la d'Europa (56,50) com a la dels països GEM basats en la innovació (56,83).

Igual que en els últims dos anys, 9 de les 12 variables valorades han obtingut puntuacions inferiors a 5 (escala Likert d'1 a 9), la qual cosa sembla indicar que les condicions de l'entorn encara són poc favorables. Amb tot, per contextualitzar les dades anteriors cal assenyalar que a Europa, malgrat que han obtingut una valoració global superior, 10 de les 12 variables també han estat valorades per sota del 5; i a Espanya, 11 de les 12 (gràfic 39).

Les tres que obtenen puntuacions més altes i que aproven amb valoracions superiors a 5 són les mateixes que en els dos últims anys: existència i accés a infraestructura física i de serveis (6,21); existència i accés a infraestructura comercial i professional (5,50), i programes públics (5,42), la majoria dels quals són d'àmbit local i autonòmic. Mentre que les que han rebut una puntuació menor són: l'educació i formació emprendedora en l'etapa escolar (3,36); les polítiques públiques associades amb impostos, regulacions i burocràcia (3,50); dinàmica del mercat intern (3,86), i les polítiques públiques, emprendedoria com a prioritat i el seu suport (3,89). El finançament per a emprendedors ha estat el que més ha millorat respecte de l'any anterior (+0,31 punts), cosa que li ha permès sortir dels últims llocs que ocupava durant els anys previs.

A l'enquesta als experts també hi ha una sèrie de preguntes obertes en què cada un pot esmentar fins a tres temes que consideri que poden ser obstacles a l'activitat emprendedora, suports a l'activitat emprendedora i, per últim, les recomanacions per a la millora del context per emprendre a Catalunya.

Els tres principals obstacles assenyalats a Catalunya el 2017 coincideixen amb els dels últims anys: polítiques públiques (53%), suport financer (50%) i capacitat emprendedora (39%).

Per primera vegada en els últims anys el finançament no ocupa el primer lloc entre els obstacles a l'activitat emprendedora. La seva incidència ha anat disminuint, des del 93% el 2012 fins al 50% en l'actualitat. Les polítiques públiques són el 2017 el principal obstacle. Els experts remarquen la *discontinuitat en les polítiques públiques*, amb *falta de suport a sectors estratègics*, que enllaça amb la recomanació de l'any passat sobre la importància de mantenir una política industrial a llarg termini *i que els resultats del Pacte Nacional* per la Indústria tinguessin una dotació pressupostària rellevant, que situessin la indústria i la innovació en el centre del model de creixement. Altres aspectes destacats són: *dificultats administratives i burocràtiques; tràmits i permisos per a l'inici de l'activitat econòmica; dificultat de les pymes per accedir a compra pública*; no hi ha avantatges fiscals rellevants per a les noves empreses, així com un escàs suport al seu creixement: *falta de suport fiscal als family office i business angels que inverteixen en companyies tecnològiques; i als petits inversors d'empreses que cotitzen en mercats alternatius borsaris, per a empreses en expansió*.

De nou, per tercer any consecutiu, els programes públics han estat el factor de suport amb una puntuació superior (38%). El segueixen educació i formació (35%), suport financer (32%); clima econòmic (27%) i capacitat emprendedora (24%) i transferència d'R+D (19%). La percepció de millora del clima econòmic en aquest últim any, malgrat la inestabilitat política a Catalunya, ha estat el factor que més ha augmentat respecte de l'any anterior. No obstant això, alguns experts assenyalen que *encara perduren els efectes de la crisi sobre els empresaris i l'empresa catalana*.

En les preguntes obertes el principal factor impulsor de l'activitat emprenedora citat pels experts és la consolidació d'un potent ecosistema emprenedor al voltant de Barcelona, que possibilita la creació d'empreses emergents (*startups*), l'atracció de talent i de centres de desenvolupament i innovació de grans multinacionals. Precisament el 2017 Barcelona s'ha consolidat com el primer hub de negocis digitals del sud d'Europa, la tercera ciutat europea preferida pels emprenedors per crear les seves noves empreses, la quarta ciutat europea on més s'inverteix en startups i la cinquena en nombre de startups (Atómico, 2017). L'arribada del Mobile (2006) i la creació del 4YFN (2014) han contribuït a fer que el 70% de les startups a Catalunya tinguin vinculació amb les TIC. És també destacable la creació de l'associació *Barcelona Tech City* (2013) i la posada en marxa de l'edifici Pier 01 (2016) al Palau de Mar. Però no només el Mobile World Congress i el 4YFN són esdeveniments rellevants. Convé esmentar Smart City Word Congress, IOT Solutions World Congress, SIL, eDelivery, o altres com el Sónar (Sónar+D) o el Primavera Sound, que també contribueixen a l'atracció i retenció de talent. I també esdeveniments d'àmbit més local, com Biz Barcelona o iFest.

Els elements clau d'aquest ecosistema són: administració i institucions de suport (Barcelona Activa, Acció, Enisa, ICF...); empreses i organitzacions radicades a Barcelona, així com els corporates que treballen sistemàticament amb empreses emergents (Agbar, Fluidra, Seat, Banc Sabadell, Ogilvy, Telefónica...); firmes de capital risc i *business angels*; incubadores i acceleradores (Incubio, Seedrocket, Conector, Antai Venture Builder...); talent d'universitats, centres d'investigació, centres tecnològics i escoles de negoci; *startups*, noves empreses i centres de desenvolupament i innovació global de grans multinacionals (HP, Nestlé, Roche, Asics o King). Per exemple, el Pier 01 compta amb centres d'innovació de grans empreses com el de Gas Natural Fenosa, el *Metropolis:Lab* de Seat o el *Payment Innovation Hub* de Caixabank, Samsung i Visa.

Les principals recomanacions per millorar les condicions de l'entorn de l'activitat emprenedora, de l'ecosistema emprenedor català, són les mateixes que en els últims anys: polítiques públiques (60%), suport financer (46%), programes d'institucions públiques (40 %) i educació i formació (34%). I coincideixen, encara que amb diferent intensitat, amb les d'Europa: polítiques públiques (58%), educació i formació (42%), suport financer (39%) i programes públics (18%).

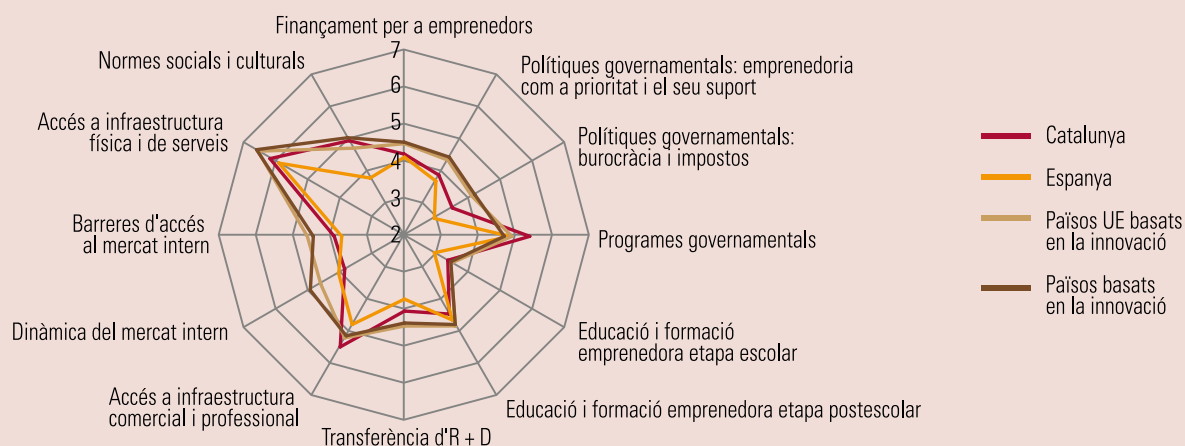
I acabarem, igual que en anys anteriors, remarcant la necessitat de més qualitat de les iniciatives emprenedores i de volum més gran de les empreses, clau per a la regeneració del teixit empresarial i per a la millora de la productivitat. Respecte de la qualitat, és fonamental que l'emprenedor estigui capacitat i que la motivació sigui per oportunitat. En la millora de la productivitat hi té un paper rellevant la mida i el sector, i per això un dels objectius de les polítiques i programes públics hauria de ser el creixement de les empreses, especialment de sectors d'alt component estratègic i que tinguin un efecte tractor per a altres sectors, com poden ser els que formen l'ecosistema del negoci digital i tecnològic presents a Barcelona. Alguns dels sectors emergents que cal potenciar són ciències de la vida (biotecnologia), energies netes, *retail*, *media*, turisme, fintech, esports, *smart cities* (IoT, mobilitat urbana) o subsectors de la tecnologia digital com salut, joc o *blockchain*.

La valoració global de les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya (53,3 punts), semblant a la de 2016 (53,6), és superior a la d'Espanya (49,3), però inferior tant a la d'Europa (56,53) com a la dels països GEM basats en la innovació (56,8).

Les tres variables amb millors puntuacions i que aproven amb valoracions superiors a 5 (escala Likert d'1 a 9) són les mateixes que en els dos últims anys: existència i accés a infraestructura física i de serveis (6,21); existència i accés a infraestructura comercial i professional (5,50); i programes públics (5,42), la majoria dels quals són d'àmbit local i autonòmic.

Les principals recomanacions per millorar les condicions de l'ecosistema emprendedor català són també les mateixes que els darrers anys: polítiques públiques (60%), suport financer (46%), programes d'institucions públiques (40%) i educació i formació (34%).

Gràfic 39. Valoració mitjana dels experts sobre les condicions de l'entorn per emprendre a Catalunya, a Espanya, als països de la UE basats en la innovació i a tots els països basats en la innovació, 2017

Annex 1. Quadre de Comandament Integral GEM Catalunya, 2017

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2016	2017	Canvi pp
Percep models de referència (coneix emprenedors)	34,2%	34,3%	0,1
Percep oportunitats per emprendre en els propers sis mesos	30,0%	37,5%	7,5
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements necessaris per emprendre	50,8%	47,2%	-3,6
La por davant del fracàs és un obstacle per emprendre	41,3%	39,9%	-1,4
Considera que la majoria de la població preferiria tenir el mateix nivell de vida	70,8%	72,9%	2,1
Ha manifestat la intenció d'emprendre en els propers tres anys	6,2%	6,7%	0,5
Ha abandonat una activitat per tancar-la o traspasar-la	1,8%	1,9%	0,1
Ha actuat com a inversor informal o com a <i>business angel</i>	3,4%	3,6%	0,2
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat entre 0 i 3,5 anys	2016	2017	Canvi pp
TEA Total (naixents + nous)	7,0%	8,0%	1,0
TEA Emprenedors naixents	2,3%	3,3%	1,0
TEA Emprenedors nous	4,6%	4,8%	0,2
TEA Femenina (sobre total de població femenina de 18-64 anys)	6,0%	7,1%	1,1
TEA Masculina (sobre total de població masculina de 18-64 anys)	7,9%	8,9%	1,0
Distribució de la TEA, presa com el 100%	2016	2017	Canvi pp
TEA per necessitat (iniciatives creades per manca d'alternatives de feina)	25,1%	24,9%	-0,2
TEA per oportunitat (iniciatives que aprofiten un negoci detectat)	48,6%	57,5%	8,9
TEA per un altre motiu (mixt i altres motius) ²	26,3%	17,6%	-8,7
TEA del sector extractiu o primari	1,5%	1,9%	0,4
TEA del sector transformador	9,8%	17,6%	7,8
TEA del sector de serveis a empreses	34,6%	29,2%	-5,4
TEA del sector orientat al consum	54,1%	51,3%	-2,8
TEA sense treballadors	51,1%	58,5%	7,4
TEA d'1-5 treballadors	40,4%	34,1%	-6,3
TEA de 6-19 treballadors	6,4%	5,5%	-0,9
TEA de 20 treballadors i més	2,1%	1,8%	-0,3
TEA iniciatives completament innovadores en producte o servei	8,6%	12,5%	3,9
TEA iniciatives sense competència en el seu principal mercat	5,7%	10,7%	4,9
TEA iniciatives que utilitzen tecnologies que fa menys d'un any que són al mercat	5,0%	8,2%	3,2
TEA iniciatives que exporten més del 25%	6,0%	11,1%	5,1
TEA iniciatives amb expectativa de més 5 treballadors d'aquí a 5 anys	10,7%	14,9%	4,2
EEA: Percentatge de la població de 18-64 anys que ha desenvolupat/liderat iniciatives intraprenedores en els últims 3 anys	2016	2017	Canvi pp
EEA	3,2%	2,2%	-1,0
Valoració dels experts sobre les condicions de l'ecosistema empenedor espanyol (escala Likert: d'1 a 9)	2016	2017	Canvi pp
Finançament per a emprenedors	3,9	4,2	0,3
Polítiques governamentals: empenedoria com a prioritat i el seu suport	3,8	3,9	0,1
Polítiques governamentals: burocràcia i impostos	3,9	3,5	-0,4
Programes governamentals	5,2	5,4	0,2
Educació i formació empenedora etapa escolar	3,3	3,4	0,1
Educació i formació empenedora etapa postescolar	4,7	4,5	-0,2
Transferència d'R+D	4,1	4,1	0,0
Existència i accés a infraestructura comercial i professional	5,5	5,5	0,0
Dinàmica del mercat intern	4,2	3,9	-0,3
Barreres d'accés al mercat intern	4,0	3,9	-0,1
Existència i accés a infraestructura física i de serveis	6,2	6,2	0,0
Normes socials i culturals	4,8	5,0	0,2

² A diferència d'altres anys, en l'Informe GEM Catalunya 2017-2018 s'ha optat perquè el mixt (oportunitat i necessitat) no se sumi a oportunitat i incorporar-lo a altres motius en els quadres de Catalunya, Espanya i Barcelona.

Annex 2. Quadre de Comandament Integral GEM Barcelona, 2017

Percepcions de la població de 18-64 anys entrevistada sobre els valors, les actituds, les habilitats, experiències i intencions emprenedores	2016	2017	Canvi pp
Percep models de referència (coneix emprenedors)	33,5%	33,4%	-0,1
Percep oportunitats per emprendre en els propers sis mesos	30,4%	38,8%	8,4
Reconeix en si mateix habilitats i coneixements necessaris per emprendre	51,5%	47,2%	-4,3
La por davant del fracàs és un obstacle per emprendre	41,0%	40,4%	-0,6
Considera que la majoria de la població preferiria tenir el mateix nivell de vida	71,2%	72,2%	1,0
Ha manifestat la intenció d'emprendre en els propers tres anys	6,5%	6,2%	-0,3
Ha abandonat una activitat per tancar-la o traspasar-la	2,0%	1,8%	-0,2
Ha actuat com a inversor informal o com a business angel	3,1%	3,6%	0,5
TEA: Percentatge de la població de 18-64 anys involucrada en iniciatives emprenedores d'una antiguitat d'entre 0 i 3,5 anys	2016	2017	Canvi pp
TEA Total (naixents + nous)	7,0%	8,5%	1,5
TEA Emprenedors naixents	2,3%	3,5%	1,2
TEA Emprenedors nous	4,8%	5,0%	0,2
TEA Femenina (sobre total de població femenina de 18-64 anys)	6,2%	7,4%	1,2
TEA Masculina (sobre total de població masculina de 18-64 anys)	7,8%	9,5%	1,7
Distribució de la TEA, presa com el 100%	2016	2017	Canvi pp
TEA per necessitat (iniciatives creades per manca d'alternatives de feina)	27,2%	26,6%	-0,6
TEA per oportunitat (iniciatives que aprofiten un negoci detectat)	48,6%	56,5%	7,9
TEA per un altre motiu (mixt i altres motius)	24,2%	16,9%	-7,3
TEA del sector extractiu o primari	1,0%	1,6%	0,6
TEA del sector transformador	12,3%	18,8%	6,5
TEA del sector de serveis a empreses	32,7%	30,4%	-2,3
TEA del sector orientat al consum	54,0%	49,3%	-4,7
TEA sense treballadors	47,3%	57,1%	9,8
TEA d'1-5 treballadors	43,0%	38,3%	-4,7
TEA de 6-19 treballadors	6,9%	3,4%	-3,5
TEA de 20 treballadors i més	2,8%	1,1%	-1,7
TEA iniciatives completament innovadores en producte o servei	8,8%	11,3%	2,5
TEA iniciatives sense competència en el seu principal mercat	7,8%	9,8%	2,0
TEA iniciatives que utilitzen tecnologies que fa menys d'un any que són al mercat	6,8%	7,3%	0,5
TEA iniciatives que exporten més del 25%	7,3%	8,0%	0,7
TEA iniciatives amb expectativa de més 5 treballadors d'aquí a 5 anys	12,5%	12,8%	0,3

